

Norsk kulturfond årsoppsummering musikk 2020

Norsk kulturfond – årsoppsummering musikk 2020

Innhold

Norsk kulturfond – årsoppsummering musikk 2020	4
Rapportens formål og oppbygging.....	4
Koronaåret 2020	4
Musikk i Norsk kulturfond	6
Hovedtall søknader og tildelinger	7
Musikkutvalget for bestillingsverk, produksjon og andre musikktiltak	10
Tilskuddsordningen for bestillingsverk og musikkproduksjon	11
Hovedtall	11
Om ordningen	12
Årets resultater og tendenser.....	12
Søknader og tildelinger	13
Aktuelle problemstillinger	14
Tilskuddsordning for andre musikktiltak – prosjektstøtte	15
Hovedtall	15
Om ordningen	15
Søknader og tildelinger	16
Aktuelle problemstillinger	17
Musikkutvalget for musiker- og ensemblestøtte	19
Tilskuddsordning for musikere og musikkensembler	19
Hovedtall	19
Om ordningen	20
Årets resultater og tendenser.....	20
Søknader og tildelinger	21
Aktuelle problemstillinger	25
Musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte	26
Tilskuddsordning for konsertarrangører	27
Hovedtall	27
Om ordningen	27
Årets resultater og tendenser.....	28
Søknader og tilskudd	29

Aktuelle problemstillinger	31
Tilskuddsordning for musikkfestivaler	32
Hovedtall	32
Om ordningen	33
Årets resultater og tendenser.....	33
Søknader og tilskudd	33
Aktuelle problemstillinger og utviklingstrekk	36
Musikkutvalget for innspillings- og publiseringsstøtte	38
Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger	39
Hovedtall	39
Om ordningen	39
Resultater og tendenser 2020.....	40
Søknader og tildelinger	40
Aktuelle problemstillinger	43
Innspillingsstøtte for fonogram	44
Hovedtall	44
Om ordningen	45
Resultater og tendenser 2020.....	45
Søknader og tildelinger	45
Perspektiver og muligheter i gjenoppbygging etter pandemien	48
Nye utgangspunkt etter pandemien – mål om gjenoppbygging og utvikling mot et rikt musikkfelt	48
Kunnskapsbasert forvaltning, evaluering og utredning	51
Utredninger og evalueringer på musikkområdet fra Kulturrådet	53

Forsidefoto: Den festivalen i Vangen i Rogaland er en av festivalene som er nye på musikkfestivalordningen. Her med Dagny i 2019. (Foto: Henriette Lien)

Norsk kulturfond – årsoppsummering musikk 2020

Kulturrådet er statens viktigste aktør for det frie kunst- og kulturfeltet. Sentralt i rådets virksomhet står forvaltningsansvaret for Norsk kulturfond, en årlig avsetning i statsbudsjettet som fordeles av rådet og underliggende fagutvalg.

Denne rapporten presenterer resultater og utviklingstrekk fra Norsk kulturfonds tilskuddsordninger på musikkområdet. Den gir en beskrivelse og analyse av hvordan det frie musikkfeltet utvikler seg og en vurdering av ordningenes treffsikkerhet.

Rapportens formål og oppbygging

Med denne rapporten ønsker sekretariat, utvalg og råd å styrke kunnskapen om Kulturrådets virkemidler og søknadsbehandling og synliggjøre hvordan tildelingene fra kulturfondet virker i musikklivet. Meroffentlighet og transparens er viktig for Kulturrådet i dialog med søkere, bransjeapparat og kunstnerorganisasjoner og bidrar til å sikre bred medvirkning og deltagelse. Rapporten er utformet av sekretariatet for rådet og utvalgene, med bidrag fra musikkutvalgene.

Rapporten baserer seg i hovedsak på data fra innkommet søknadsmateriale fra 2020. I tillegg består analysedataet av utvalgenes møtereferater, innkomne rapporter og endringsmeldinger fra tilskuddsmottakere, koronarapportering til rådet, endringsmeldinger, rådets budsjettsøknader og områdeplan for musikkområdet.

Rapporten innledes med en beskrivelse av Norsk kulturfonds ansvar og mål på musikkområdet med oversikt over de viktigste prioriteringene i inneværende to-årsperiode. Deretter følger tall og tolkninger fra de ulike tilskuddsområdene og ordningene for 2020, med innsikt i utvalgenes viktigste diskusjoner og vurderinger. Til hver ordning følger en analyse av hvilke utfordringer pandemien har hatt på felt, søkere og søknadsprosjekter. Avslutningsvis presenteres noen fremtidsutsikter, med perspektiver på gjenoppbygging av sektoren etter pandemien.

Koronaåret 2020

Musikklivet slik vi kjente det kollapset i løpet av få dager i mars 2020 ved utbruddet av koronapandemien. Resten av året har vært preget av uforutsigbarhet, avlysninger, utsettelse og omlegging av prosjekter og planer. Usikkerhet rundt stadig skiftende smitteverntiltak har forplantet seg gjennom alle ledd i produksjons- og formidlingskjedene og skapt utfordringer med bemanning, billettsalg og organisering, og frustrasjon, konflikter og tiltagende tiltakstretthet. Bekymringen er stor for langtidsvirkningene av lave inntekter i en sektor med sårbar næring, sammensatte inntekter og kunstnere uten økonomisk sikkerhetsnett.

Etter utbruddet av epidemien etablerte rådet en tverrfaglig «koronaordning» og lyste ut midler til kunstnere som lot seg inspirere av den vanskelige situasjonen, enten ved at de tilpasset kunstprosjekter slik at de kunne gjennomføres innenfor smitteverntiltakene eller prøvde ut nye prosjekter og nye

formidlingsstrategier. Avsetningen til denne utlysningen var bl.a. satt sammen av bidrag fra de etablerte fagavsetningene i fondet. Det ble gitt 5 millioner kroner til ordningen fra en total musikkavsetning på 394,7 millioner kroner.

De massive endringene sektoren har stått i i året som har gått har også preget Kulturrådets forvaltning av tilskudd og ordninger. Kort tid etter at koronasituasjonen og smitteverntiltakene ble kjent, besluttet rådet at midler bevilget til prosjekter og arrangementer som måtte avlyse, ikke ville bli trukket tilbake. Samtidig har det blitt gitt stort handlingsrom for endringer og utsettelse for å bidra til å hjelpe musikklivet gjennom krisen. På enkeltordninger i Kulturfondet hvor søkere i særlig grad har vært påvirket av regjeringens smitteverntiltak, ble det raskt innført temporære tilpasninger for å sikre tilstrekkelig fleksibilitet og gi et ekstra kunstnerisk handlingsrom under nedstengningen.

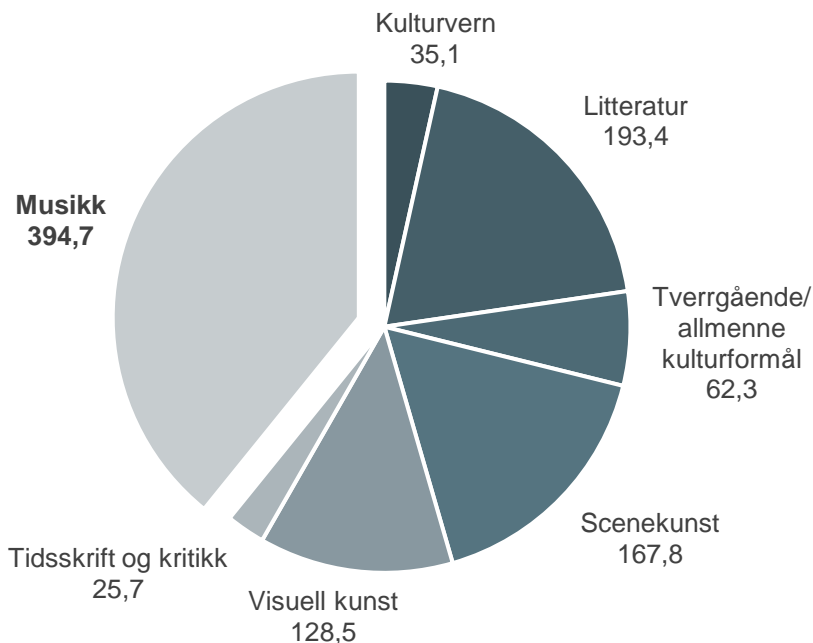
Kulturrådet har gjennom utallige henvendelser og endringsmeldinger hatt kontakt med svært mange berørte tilskuddsmottagere og sett en imponerende vilje til tilpasninger og alternativ gjennomføring. Produksjonsordningene på tvers av kunstdisiplinene har opplevd en dobling i antall søknader, en økning verken ordningenes økonomiske rammer eller Kulturrådets saksbehandlingsapparat har vært dimensjonert for. De mange utsettelsene og høy produksjonstakt peker frem mot et presset arrangørmarked når smitteverntiltakene lettes. Regjeringens kompensasjonsordning og stimuleringsordning gir mulighet for overlevelse for mange arrangører og underleverandører. Samtidig skapes det økende kompleksitet i grensesnittene mellom regjeringens midlertidige kompensasjons- og stimuleringsmidler og de permanente tilskuddsordningene i Norsk kulturfond. Flere kunstnergrupper og konstellasjoner, samt mindre arrangører med lave billettinntekter, melder at de ha falt utenfor de statlige avbøtende tiltakene.

Stimuleringsmidler til musikkordningene fra Kulturdepartementet

Kulturdepartementet har bevilget stimuleringsmidler til Norsk kulturfond høsten 2020, der rådet fordelte 17. mill. kroner på relevante musikkordninger. Bare 6 mill. kroner kunne deles ut i 2020 på grunn av varierende søknadsfrister. Disse ble delt ut på musiker- og ensemblestøtten, mens midler til komposisjon og produksjon ikke kunne deles ut før i 2021.

Musikk i Norsk kulturfond

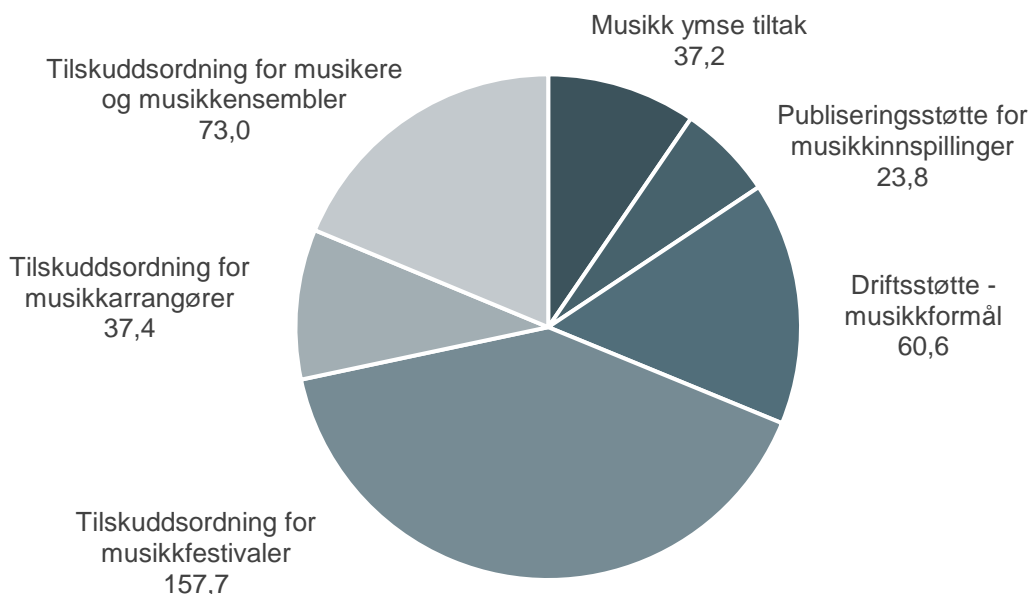
Avsetning i Norsk kulturfond, etter fagområde 2020

Fordeling avsetninger i Kulturfondet 2020 (i millioner kroner. Tall er fra fordelingsbudsjett for 2020).

I 2020 hadde rådet ut 1, 008 milliarder fra Norsk kulturfond til fordeling til aktører og prosjekter innenfor de ulike kunstdisipliner. Av disse midlene ble 394,7 millioner avsatt til musikkfeltet over åtte tilskuddsordninger:

Fordelingen av musikkavsetningen

Fordeling av musikkavsetningen på 389,7 mill. kroner, etter fratrekk av 5 mill. kroner til «koronaordningen» (i millioner kroner. Tall er fra fordelingsbudsjett for 2020)

Hovedtall søknader og tildelinger

Sum tildelinger	367 mill.	Antall tildelinger	1375	Innvilget antall søknader	44 %
Sum søknader	1010 mill.	Antall søknader	3093		

Tallene er for søknader og bevilgninger vedtatt på møter i kalenderåret (derfor avviker summen av tildelinger fra tallet for andelen av musikkavsetningen)

Tilskuddsordningene på musikk dekker til sammen hele kretsløpet fra musikken blir skapt og produsert, til den når ut til publikum i form av fremføringer og innspillinger. Musikkordninger er åpne for alle sjangre og støtter opp under kulturpolitiske mål om at kunstnerisk produksjon og mangfold i musikktilbudet skal finne sted i hele Norge. Kulturrådet har ansvar for å forvalte og utvikle tilskuddsordningene slik at de til enhver tid er tilpasset og stimulerer til utvikling i musikklivet, og at fordelingen av tilskudd skaper grunnlag for et mangfoldig profesjonelt musikkliv av høy kvalitet i hele landet. De faste tilskuddsordningene gir handlingsrom og forutsigbarhet for mange profesjonelle aktører i musikklivet. Ordningene utgjør ikke bare finansiering av en rekke prosjekter, men er en stabil forutsetning for at kunstnerne utenfor institusjonene og den markedsfinansierte delen av musikkfeltet kan produsere på et høyt nivå med rimelige karriereløp. De store ordningene for festivaler og arrangører er avgjørende for møtet mellom musikken og publikum.

Fire musikkutvalg har ansvar for tildelingene gjennom to til fire behandlingsrunder i året. Utvalgene er oppnevnt av rådet og satt sammen av medlemmer med nærhet til feltet og spesialkompetanse til å vurdere søknader til ordningene de har ansvar for. Det løpende prioriteringsarbeidet mellom søknader gir rom for både etablerte og nye aktører, og god balanse mellom langsiktig finansiering for mange faste virksomheter som musikkfestivaler, helårsarrangører og musikkgrupper, kortsiktig enkeltprosjektstøtte.

I perioden 2020 – 2021 har utvalgene særlig arbeidet med følgende prioriterte områder:

Gjennomarbeidede verk og konsertproduksjoner

For utvalgene for produksjon og konsertframføring har prosjekter med god og profesjonell konsertproduksjon hatt høy prioritet. Musikkproduksjonenes kvalitet har mye å si for deres mulighet til å nå fram hos arrangører, festivaler og publikum og det har vært et mål for disse ordningene å gi kunstnerne mulighet til å produsere og legge opp sin virksomhet på en profesjonell måte.

Merbruk av musikkverk og konsertproduksjoner

Det er et kulturpolitisk mål at musikk som blir skapt skal bli framført og brukt. I 2020 er det lagt vekt på at de som får tilskudd til musikkverk og konsertproduksjoner skal få større mulighet for videre bruk og å nå et større publikum gjennom samarbeids-, formidlings- og turnéplaner. For arrangører og festivaler stilles det krav gjennomarbeidet programmering og ambisjoner om å nå ut til et større og bredere publikum.

Profesjonell produksjon og gjennomføring

Tilskudd fra musikkordningene skal bidra til at musikklivet utenfor institusjonene holder profesjonell standard og har gode utviklingsmuligheter. I 2020 er det vektlagt at tilskudd skal være høye nok til at prosjekter kan gjennomføres med de ambisjonene som søkerne beskriver, til profesjonelle standarder for honorering av kunstnere og fagpersoner. Den profesjonelle standarden skal gjøre det attraktivt å produsere for musikere og komponister i det frie feltet og bidra til utvikling i musikklivet.

Redusert klima- og miljøbelastning

Kulturrådet har siden 2019 hatt som mål å følge opp kunstens og kulturens rolle i den globale klima- og miljøkrisen. Musikkutvalgene er engasjerte i spørsmålene om hvordan musikklivet kan organiseres og produsere mer bærekraftig. Det er lagt inn ulike krav til organisering av virksomhet i retningslinjene både for produksjon- og formidlingsordninger.

Bredde av nye og etablerte artister, komponister og formidlere

Musikkområdets tilskuddsmidler skal være tilgjengelige, synlige og søkbare for flest mulig profesjonelle aktører i det frie feltet. Råd og utvalg har særlig oppmerksomhet på underrepresenterte musikkmiljøer og sjangre, og at ulike typer mangfold skal speiles i tildelingene. Det er et mål at tilskuddsordningene ikke skal være ekskluderende i sin innretning på grunn av krav til søknad og prosjektbeskrivelse, og at begreper og språk i retningslinjer ikke skal virke fremmed eller irrelevant.

Barn og unge

Barn og unge er en vedvarende prioritering i Kulturfondets og ordningene for musikk. Musikkutvalgene prioriterer musikkprosjekter for barn og prosjekter der er publikum eller medvirker i produksjon og framføring. Det gis stor oppmerksomhet til barns og unges tilbud og tilgang til konserter og festivaler. En egen satsing for barn og ungdom ble utlyst og gjennomført i 2020 – «Uhørt!». Tilskudd ble gitt til sammenhengende prosesser fra idéutvikling til produksjonsformer til formidlingsmåter. Kulturrådet utarbeider årlig rapport om arbeidet for barn og unge på kunstområdene.

Kirkemusikk

Kirkemusikken er et stort og viktig område innenfor musikkfeltet, og musikk står i en særstilling blant kunstformene i kirken. Kirkemusikken er prioritert i tilskuddsordningene etter at kirkemusikkordningen ble lagt om og midler med om lag 8,5 mill. kroner ble fordelt på musikkordningene i 2020. Samlete tildelinger til kirkemusikk har holdt seg på samme nivå som før omleggingen. Kulturrådet utarbeider årlig rapport om fordeling av kirkemusikkmidlene.

*Sara Marielle og Risten Anine Gaup fikk Uhørt!-tilskudd til forestillingen «Etniid Ulloliinit».
(Foto: Iris Egilsdatter)*

Musikkutvalget for bestillingsverk, produksjon og andre musikktiltak

Musikkutvalget for bestillingsverk, produksjon og andre musikktiltak behandler søknader for to tilskuddsordninger: tilskuddsordning for bestillingsverk og musikkproduksjon, og tilskuddsordning for andre musikktiltak. Til sammen bidrar ordningene til at musikere, låtskrivere og komponister kan skape og produsere musikk i det frie feltet, og at det kan skapes nye musikkprosjekter som er av betydning for utvikling, kunnskap og dokumentasjon i musikkfeltet.

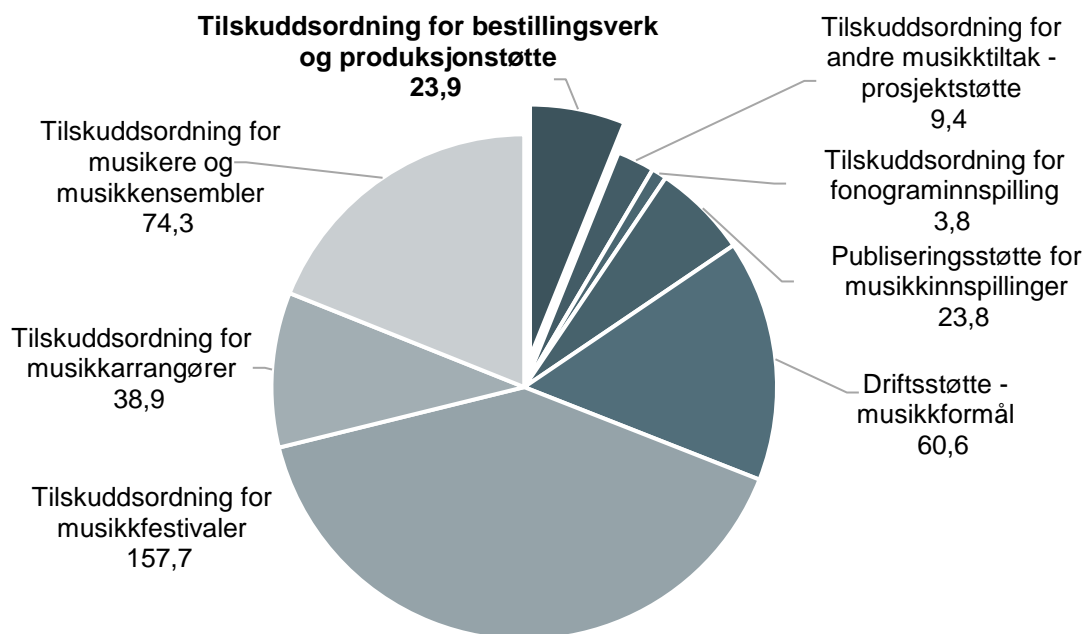
Utvalget uttaler om arbeidet og prioriteringer i 2020:

Utvalgsåret har vært arbeidsomt og begivenhetsrikt. Pandemien har naturlig nok preget arbeidet i utvalget, bl.a. med et søknadsantall langt over det normale.

Skapende arbeid med musikk er en aktivitet som i stor grad kan opprettholdes under nedstengning, og søknadsmaterialet har vitnet om stor aktivitet og kunstneriske ambisjoner til tross for et nesten nedlukket konsertvesen. Det store presset på ordningene har ledet til mange diskusjoner rundt kriterier som ligger til grunn for vurdering og prioritering. Kunstnerisk kvalitet er det viktigste kriteriet for utvelgelse, og følgelig et sentralt spørsmål i utvalgsmøtene. Hva er det, og hvordan vil vi definere det? Vi har forsøkt å ha et våkent blikk for mangfold i tildelingene: kulturelt mangfold, geografisk fordeling, sjangertilfang og kjønnsbalanse. Balansen mellom å ta vare på etablerte kunstnerskap og gi plass til nye stemmer har vært et sentralt diskusjonstema i ordningen for komposisjon og produksjon. I lys av kunnskapen om at hele musikkfeltet lå nede under pandemien, prioriterte utvalget å gi tilskudd til flest mulig prosjekter og gå noe ned i tildelingssum, Til tross for stimuleringsmidler som tilfalt ordningen, ble det avslag til en rekke gode prosjekter.

Ordningene rommer nå et enormt stort mangfold av musikkskaping. De kunstneriske og kulturpolitiske ambisjonene om å stimulere og tilrettelegge også for større produksjoner har lagt et stort press på ordningen for komposisjon og produksjon. Utvalget har ellers vært aktivt i utforming av programnotatet til forskningsprogrammet *Skapende praksiser i musikk*, et kunnskapsprosjekt om hvordan skapende virksomhet foregår innenfor ulike sjangere og miljøer, og hvordan ulike betingelser gjør seg gjeldende i ulike felt.

Tilskuddsordningen for bestillingsverk og musikkproduksjon

Fordeling av musikkavsetningen (i millioner kroner. Tall er fra fordelingsbudsjett)

Hovedtall

Sum tildelinger	26,31 mill.	Antall tildelinger	207	Innvilget antall søknader	34 %
Sum søknader	84,04 mill.	Antall søknader	601		

Tallene er for søknader og bevilgninger vedtatt på møter i kalenderåret (derfor avviker summen av tildelinger fra tallet for andelen av musikkavsetningen)

Med 207 søknader som fikk tilskudd, er tildelingsprosenten av innvilgete søknader på 34 %. I 2019 kom det inn 494 søknader og en tildelingsprosent på 38 %. Synkende innvilgelsesprosent er resultat av økt søkning og tildelinger. En av årsakene er koronatidens avlysninger som har gitt kunstnerne økt kapasitet og tid å lage musikk for tiden etter korona.

Stimuleringsmidler fra Kulturdepartementet

Det ble tilført 10 mill. kroner til tilskuddsordningen høsten 2020 fra regjeringens stimuleringsmidler for kulturlivet. På grunn av søknadsfrist sent på året kunne ikke midlene fordeles til prosjekter før i 2021.

Om ordningen

Tilskuddsordningen for bestillingsverk og produksjonsstøtte stimulerer til utvikling av ny musikk innen alle sjangre, og skal bidra til at komponister og musikere kan komponere og skape nye verk og produksjoner med kostnadskreven kunstnerisk arbeid. Tilskuddsordningene er grunnleggende i musikkpolitikken for å styrke profesjonelt musikkarbeid og utvikling i hele bredden av musikkfeltet. Formålet er å gjøre nye musikkverk tilgjengelig for offentligheten. Skapere kan være komponister eller utøvere, og verkene skal gjøres tilgjengelig gjennom framføring på konsert- og formidlingsarenaer, eller på ulike medieplattformer. Søkere kan være komponister, men også arrangører, festivaler, musikere og institusjoner som ønsker å bestille, produsere og presentere nye verk og ny produksjon. Tilskuddet går til å honorere kunstnerisk arbeid. Verk og produksjoner som får tilskudd må framføres og ha en plan for videre offentlig formidling til publikum.

Årets resultater og tendenser

Konsekvenser av pandemien

I mars satte pandemien en stopper for det meste av konsertvirksomhet. Presset på utøvende musikere i 2020 har gjort at mange komponister, låtskrivere og improvisasjonsmusikere har brukt tiden uten konsertoppdrag til å skape musikk, med planer om å kunne formidle nye produksjoner så snart det åpnes opp for det. Etter at mange har søkt å fått tilskudd fra ordningen, vil noe av presset kunne avta når det blir mulig å formidle overskuddet av produksjon.

Tilpasninger i ordningen under pandemien

For å bidra til at komponister og musikere skulle kunne videreføre skapende kunstnerisk arbeid under krisen ble det gjort tilpasninger i retningslinjene. Det ble gitt mulighet til å søke om ulike former for kunstnerisk produksjon, herunder forprosjekter, bearbeiding og tilpasning av tidligere verk, kunstneriske og skapende forarbeid til studio- eller plateinnspilling og kunstnerisk og skapende forarbeid til konsertvideo eller konsertfilm. Det ble også lempet på forventningene om formidlingsplaner.

Stimuleringsmidler fra Kulturdepartementet

Som del av stimuleringsmidler lagt til Norsk kulturfond under koronakrisen fikk ordningen tilført 10 mill. kroner høsten 2020, og dermed ytterligere mulighet til å styrke de skapende kunstneres produksjon. Grunnet få søknadsfrister har midlene ikke gått til fordeling før i 2021 og påvirker dermed ikke tallene for 2020.

Søknader og tildelinger

Geografisk fordeling

Fordelingen er basert på søkers (bestiller eller kunstner) adresse. Kulturrådet har ikke data på hvor verkene og produksjonene formidles.

Fylke	Antall søknader	Antall tildelinger	Prosent tildelt	Prosent av alle tildelinger
Agder	17	0	0	0
Innlandet	27	10	37	5
Møre og Romsdal	11	2	18	1
Nordland	7	3	43	1
Oslo	227	100	44	48
Rogaland	16	4	25	2
Troms og Finnmark	25	11	44	5
Trøndelag	59	19	32	9
Utlandet	9	2	22	1
Vestfold og Telemark	31	7	23	3
Vestland	80	28	35	14
Viken	92	22	24	11
Totalt	601	208	36	100

Det skapes, produseres og formidles ny musikk i hele landet. Overvekten av søkerne er også i 2020 fra de største byene. Samtidig vil formidlingen av konsertproduksjonene fordeles til ulike deler av landet og utlandet gjennom utøvernes oppdrag. Spredning av kunst er en av de viktigste målsetningene i Kulturrådets strategi. Nedslagsfelt (hvor verkene framføres) er derfor et viktig kriterium ved vurderingen av søknadene selv om det ikke synes i tallene.

Sjangerfordeling

Kategorisering i sjangre registreres for å se hvordan fordelingen av musikk feltet utvikler seg over år. Det er stor overvekt av søknader fra og tildelinger til klassiske og samtidsmusikk på ordningen.

Sjangerfordelingen har vært nokså stabil over tid, men med en svak økning i antall søknader fra rytmiske musikk sjangrene, særlig jazz, og i 2020 også populærmusikk. Tilskuddsordningen har vært en bærebjelke for komponister fra samtidsmusikkfeltet i flere tiår, og tallene viser at dette fortsatt gjelder. Antall søknader fra dette feltet har vært noenlunde stabilt, og økningen fra øvrige musikkuttrykk har bidratt til økningen av søknader til ordningen.

Sjanger	Antall søknader 2020	Antall tilskudd 2020	Andel total
Folkemusikk	54	25	12 %
Jazz/improvisasjonsmusikk	95	40	19 %
Klassisk/samtid	356	122	59 %
Populærmusikk	72	12	6 %
Verdensmusikk	25	9	4 %
SUM	602	208	100 %

Kjønnsbalanse

Omtrent 44 prosent (92 tildelinger) av tilskuddene har gått til prosjekter med kvinnelige komponister. Av mottatte søknader hadde 178 av dem kvinnelige komponister i 2020. Andelen kvinnelige komponister i søknadene har økt de senere årene. Blant de viktigste årsakene er kjønnsutjevning i det mannsdominerte komponistyrket og en tilsynelatende holdningsendring blant bestillere og i kulturlivet generelt. Fagutvalgene har de siste årene tilstrebet økt kjønnsbalanse i tildelingene.

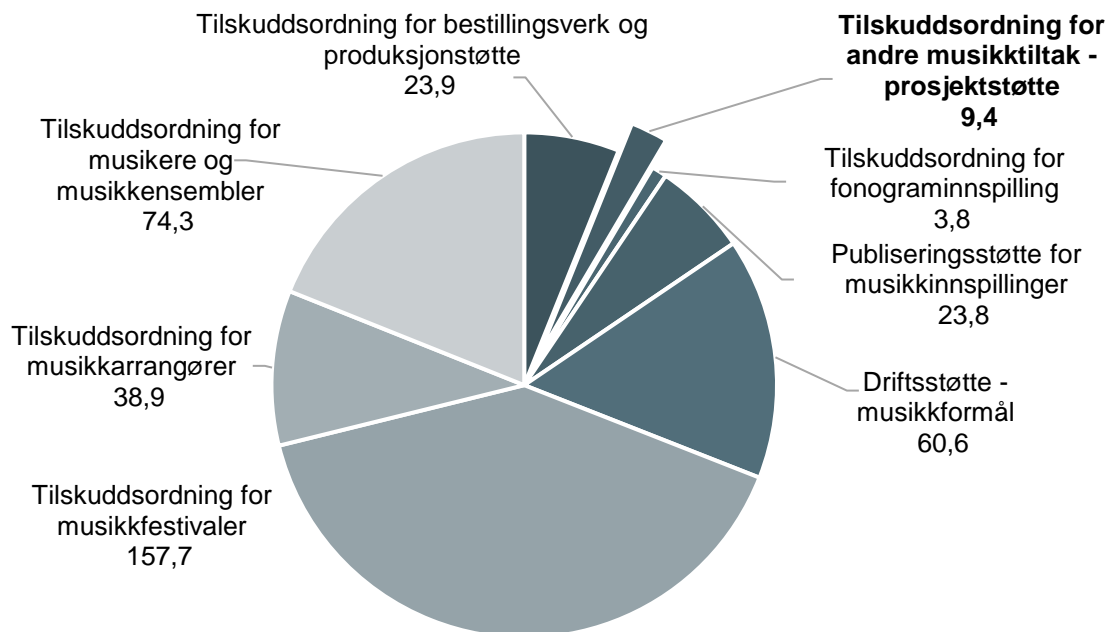
Aktuelle problemstillinger

Gjennom de siste årene har Kulturrådet både i retningslinjer og prioriteringer lagt større vekt på at den skapte musikken skal få mulighet til bedre gjennomarbeiding av ulike former for konsertproduksjon, også til mere sammensatte og sceniske konsertproduksjoner. Målet er at produksjoner blir attraktive for flere og ulike typer konsertscener rundt om i landet, at de blir brukt mer og får et lengre liv. Kulturrådet har økt midlene til denne tilskuddsordningen over en rekke år innenfor kulturfondets budsjetter, og ordningen har høy prioritert når Kulturrådet søker Kulturdepartementet om årlige budsjetttrammer.

Videreutvikling av ordningen

Som del av at ordningen er åpen for alle sjangre og uttrykk, har utvalget ønsket å sikre at alle former for komposisjon skal kunne søke og få støtte fra ordningen. Særlig har utvalget tatt hensyn til et mangfoldig felt av rytmisk musikk med andre komposisjonsformer enn i skriftlige partiturer. Derfor er navnet til ordningen utvidet til å ha med ikke bare verk og *komposisjon*, men også *produksjon* av musikk. På bakgrunn av dette har utvalget og rådet initiert forskningsprogrammet *Skapende praksiser i musikk*, der en skal undersøke en stor bredde av kompositoriske former. Programmet er beskrevet i slutten av denne rapporten. Selv om det er tid før forskningsresultatene foreligger ønsker utvalget å utvikle og klargjøre elementer i ordningen allerede i 2021.

Tilskuddsordning for andre musikktiltak – prosjektstøtte

Fordeling av musikkavsetningen (i millioner kroner. Tall er fra fordelingsbudsjettet)

Hovedtall

Sum tildelinger	10,16 mill.	Antall tildelinger	50	Innvilget antall søknader	33 %
Sum søknader	33 mill.	Antall søknader	152		

Tallene er for søknader og bevilgninger vedtatt på møter i kalenderåret (derfor avviker summen av tildelinger fra tallet for andelen av musikkavsetningen)

Om ordningen

Tilskuddsordningen for andre musikktiltak – prosjektstøtte er en vid ordning som kun er avgrenset av de andre tilskuddsordningene i Kulturfondet, Kulturrådets formål, strategier og områdeplan for musikkfeltet. Den retter øyet spesielt mot det utprøvende, utviklende, eksperimentelle, dristige og fornyende – initiativ og ideer som kan bidra til utvikling i musikkfeltet.

Øvrige musikkordninger støtter formidling og produksjon av musikk. Tilskuddsordningen for andre musikktiltak skal gi mulighet til å gjennomføre prosjekter som *ikke* vil få tilskudd fra de andre ordningene på musikkområdet. Musikklivet, bransjen og formidlingen av musikk er i stadig endring, og det oppstår

nye former for å skape, spille, bruke og formidle musikk. Det er viktig for Kulturrådet å støtte nye tiltak, kunstnerisk utprøving, forsøks- og forprosjekter som bidrar til utvikling i musikklivet, samt stimulere til dokumentasjon og utgivelse av allmenn faglitteratur om musikk ved hjelp av en åpen tilskuddsordning som dette. Prosjekter innenfor disse brede formålene er aktuelle, Særlig relevante er prosjekter som innbefatter kulturelt mangfold, tverrkunstneriske uttrykk og barn og ungdom.

Søknader og tildelinger

Type prosjekt	Antall søknader	Antall tildelinger
Verksteder, låtskrivercamper, annet praktisk innrettet kollektivt kunstnerisk arbeid	28	17
Seminarer, foredrag	6	2
Innsamling, dokumentasjon, bevaring, tilgjengeliggjøring av musikkarven i Norge	16	5
Kunstnerisk utprøving, forsøks-/forprosjekter	18	5
Faglitteratur	4	1
Produksjon/oppsetning	24	3
Formidling (tidsskrift, podkast, applikasjoner)	27	7
Kurs, mentorprogram, mesterklasser	24	6
Annet	5	0

Geografisk fordeling

Det har kommet inn søknader fra alle fylker med unntak av Nordland. Oslo er overrepresentert, noe som delvis skyldes en rekke søknader fra nasjonale organisasjoner som holder til i Oslo. Det finnes dessverre ikke oversikter over prosjektenes geografiske nedslagsfelt. Foruten Nordland, er Vestfold og Telemark fylker uten tildeling.

Geografisk fordeling (søkers geografiske tilhørighet)	Antall søknader	Antall tildelinger	% tildeling
Agder	2	1	50 %
Innlandet	11	3	27 %
Møre og Romsdal	2	1	50 %
Oslo	69	27	39 %
Rogaland	3	1	33 %
Svalbard	1	0	0 %
Troms og Finnmark	6	1	17 %
Trøndelag	9	3	33 %
Utlandet	1	0	0 %
Vestfold og Telemark	7	0	0 %
Vestland	21	6	29 %
Viken	16	6	38 %

Barn, unge og mangfold

Til ordningen kommer det en del søknader innenfor et bredt område av kulturelt mangfold. Noen har kulturmøter og uttrykksblanding som sitt utgangspunkt, mens andre tar utgangspunkt i spesifikke tradisjoner, f.eks. tamilsk eller tradisjoner i afrikansk musikk.

En stor andel av søknadene gjelder prosjekter som retter seg mot barn og/eller ungdom. Tildelingsprosenten er høyere for slike prosjekter, og ordningen bidrar i større grad enn andre ordninger til prosjekter hvor barn og ungdom selv er delaktige som skapende eller utøvende aktører. Søknader som støtte til prosjekter for barn og unge omfatter kurs, verksteder, formidlingsarenaer for unge, mentorering for unge komponister m.m.

Prosjekter for barn		Prosjekter for ungdom		Prosjekter som inkluderer både barn og ungdom	
antall søknader	antall tildelinger	antall søknader	antall tildelinger	antall søknader	antall tildelinger
8	4	22	11	20	5

Bandet Dig Deeper fikk tilskudd fra sommerens søknadsrunde i ordningen for musikere og musikkensembler. (Foto: Julie Marie Naglestad.)

Aktuelle problemstillinger

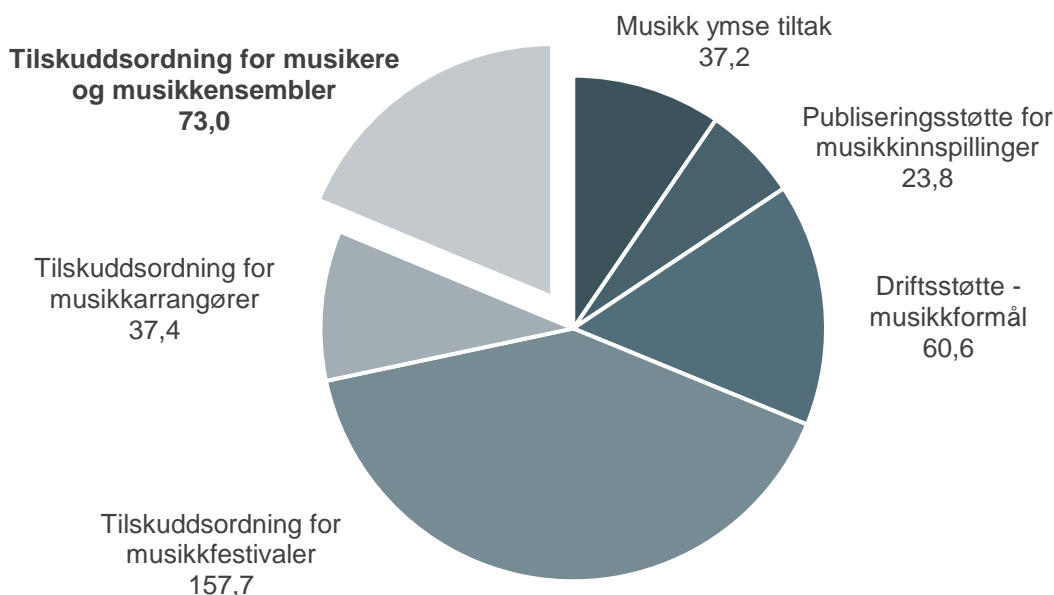
Andre musikktiltak – prosjektstøtte gir musikkfeltet muligheter til å initiere nye tiltak og nye typer prosjekter. Gjennom frie prosjektmidler tar Kulturrådet ansvar for å være tilgjengelig for prosjekter og etableringer som ikke faller inn under etablerte former og ordninger, og for nye eller tverrgående

kunstuttrykk og kunstforståelser. Kulturrådet vil arbeide videre for at ordninger som andre musikktiltak kan realisere mål om at «Kulturrådet skal være oppmerksom på feltets ytterpunkter, det som ofte blir sett på som marginalt og som kan være viktige motstemmer i en bred ytringskultur» (områdeplan for musikk <https://www.kulturradet.no/norsk-kulturfond/musikk>).

Musikkutvalget for musiker- og ensemblestøtte

Musikkutvalget for musiker- og ensemblestøtte behandler søknadene til tilskuddsordningen for musiker- og ensemblestøtte.

Tilskuddsordning for musikere og musikkensembler

Fordeling av musikkavsetningen (i millioner kroner. Tall er fra fordelingsbudsjettet)

Hovedtall

Sum tildelinger	92,89 mill.	Antall tildelinger	303	Innvilget antall søknader	45 %
Sum søknader	184,04 mill.	Antall søknader	667		

Tallene er for søknader og tildelinger vedtatt på møter i kalenderåret (derfor avviker summen av tildelinger fra tallet for andelen av musikkavsetningen)

Tildelingssummene lå i spennet fra 12 000 kroner til 3,7 millioner kroner.

Stimuleringsmidler fra Kulturdepartementet

Høsten 2020 ble ordningen tilført kr 6 millioner fra regjeringens stimuleringsmidler for kulturlivet. Stimuleringsmidlene ble, gitt fra departementet for å bidra til stimulering av norske rettighetshavere gjennom repertoarvalg eller utvikling/komponering av musikk. Midlene gjorde det mulig å gi tilskudd til flere, til å gi større tilskudd til flere, og til å opprettholde aktivitet og holde hjulene i gang for flere.

Om ordningen

Tilskuddsordning for musikere og musikkensembler er den største offentlig finansieringskilden for utøverne i det frie feltet i Norge. Ordningen utgjør et stabilt vilkår for at det kan finnes utøvende profesjonell virksomhet i det frie feltet for et stort antall band, vokalgrupper og ensemblekonstellasjoner. Tilskudd fra ordningen gjør det mulig å utvikle et høyt kvalitetsnivå på konsertproduksjon og et profesjonelt honorarnivå. Musiker og artister kan realisere et stort mangfold av konsertproduksjoner på turné i Norge og utlandet. Søkere er profesjonelle musikere, artister, ensembler, band og støtteapparat innen alle sjangre. Tilskuddsordningen rommer alt fra mindre turnéprosjekter til mer omfattende virksomhet med behov for langsiktige tilskudd over ett eller flere år.

Utvalget om arbeidet og prioriteringer i 2020:

I 2020 har utvalget viet mye oppmerksomhet til kunstnerisk kvalitet, og utvalget har alltid lyst å støtte gode prosjekter og å forstå og ivareta "kvalitet", og hvordan det utspiller seg i ulike sjangre og tradisjoner. Utvalget har også diskutert og lagt vekt på den samfunnsmessige verdien av musikk, og hvilken betydning framføring av musikk får på ulike arenaer og i offentligheten. Med ulik musikalsk bakgrunn representerer utvalget ulike miljøer bredt.

Det er ikke alltid mulig å prioritere alle prosjekter vi ønsker, og noen ganger er det smertelig å ikke kunne gi støtte til alle gode prosjekter. Vi prøver også aktivt å relatere arbeidet til hva som skjer i samfunnet rundt oss og å ha bred kontaktflate med musikkmiljøene. Vi henter stadig dagsaktuelle diskusjoner inn i møtene i utvalget.

Pandemiutbruddet i mars 2020 har påvirket feltet sterkt, og blant annet gjort internasjonale arenaer utilgjengelige. Dermed har vi vektlagt aktiviteten i Norge. Også nasjonalt har mulighetene til konsert- og reisevirksomhet vært begrenset, og vi har vært opptatt av å gi musikerne mulighet til svært forskjellige konsertformer, inkludert strømmekonsserter, samt mindre og mer lokale turnéruiter. Det har vært behov for alternativer til internasjonal turnéformidling. I denne perioden har vi også ønsket å ivareta både faste ensembler og å gi muligheten til nyere musikkgrupper, som begge har hatt særlige utfordringer og kostnadspress under manglende oppdrag.

Årets resultater og tendenser

Konsekvenser av pandemien

Etter de mange avlysningen umiddelbart etter nedstengingen av landet fikk utøverfeltet og tilskuddsmottakerne på musiker- og ensemblestøtten et midlertidig oppsving i konsertvirksomhet sommeren og første del av høsten 2020. Enkle strømmeproduksjoner som alternativ til livekonsserter slo godt an i starten av pandemien. Menon Economics sluttrapport for 2020 om konsekvensene av koronakrisen på

kultursektoren, trekker frem musikerne blant kunstnerne som i størst grad fikk inntekter gjennom nye digitale muligheter. Strømmeproduksjonene mistet etter hvert aktualitet, kravene til profesjonell videoproduksjon ble større, og betalingsvilje hos publikum sank.

Utøverfeltet ble også preget av et omskiftelig og presset booking-marked, arrangører som avlyste eller utsatte konserter, og oppdrag og samarbeid i utlandet forsvant. Det ble også tydelig at publikum ble mer forsiktige med å gå på konserter enn før. Turnering i Norge foregikk i mindre omkrets, og konserter på ett og samme sted eller i geografisk nærområde ble gjerne gjennomført fremfor turneer i hele landet.

Med redusert inntektsgrunnlag ble behovet for tilskuddsmidler stadig større, og presset på ordningen eskalerte gjennom året. Stimuleringsmidlene som ble tilført ordningen i de siste tildelingsrundene var et viktig bidrag til å dempe presset noe.

Søknadsrundene under pandemien tilkjennega en tydelig dreining mot innøving, preproduksjon og ulike typer kunstnerisk fordypningsarbeid. Det har vært høyere søknadsbeløp og høyere støtteandel i søknadsbudsjettene, noe som synliggjør det reduserte inntektsgrunnlag som mange utøvere opplevde.

Tilpasninger i ordningen under pandemien

I utlysningene etter koronautbruddet ble ordningens søkemuligheter utvidet. I tillegg til konsert- og turnévirksomhet kunne det søkes om tilskudd til utvikling og kuratering av programmer og produksjoner, materialutvikling, arrangering og annen musikalsk tilrettelegging og skaping av kunstnerisk materiale, samt innøving og preproduksjon i forbindelse med plateinnspilling.

Søknader og tildelinger

Nedgang i søknadstall

Søknadsantallet gikk ned med 3% for hele 2020, men kraftig først etter utbruddet av pandemien. Året var preget av stor usikkerhet i feltet, med mange avlysninger og utsettelse, og også usikkerhet rundt fremtidige oppdrag. Den langsiktige trenden er likevel en økning av tilstrømningen til ordningen.

	2017	2018	2019	2020
Årlig søknadstall	613	606	687	663

Geografisk fordeling

Det ble gitt tilskudd til artister, musikere, band og ensembler i alle fylker.

Fylke	Søknader	Prosent av totalt antall søknader	Søknadssum	Til- delinge r	Prosent av alle tildelinger	Prosent innen hvert fylke	Tildelingss um
Agder	13	2 %	6 338 034	7	2 %	54 %	2 982 000
Innlandet	33	5 %	7 862 400	15	5 %	45 %	3 395 000
Møre og Romsdal	8	1 %	678 045	6	2 %	75 %	501 000
Nordland	12	2 %	6 377 858	4	1 %	33 %	3 875 000
Oslo	291	44 %	74 052 723	134	45 %	46 %	34 883 000
Rogaland	27	4 %	4 457 776	10	3 %	37 %	2 210 000
Troms og Finnmark	23	3 %	7 448 351	7	2 %	30 %	4 520 000
Trøndelag	53	8 %	32 613 091	33	11 %	62 %	20 491 000
Utlandet	1	0 %	80 000	1	0 %	100 %	80 000
Vestfold og Telemark	49	7 %	14 814 413	23	8 %	47 %	6 105 000
Vestland	81	12 %	18 207 889	30	10 %	37 %	8 620 000
Viken	72	11 %	11 086 689	29	10 %	40 %	4 275 000
Totalsum	663	100 %	184 017 269	299	100 %	45 %	91 937 000

Tabellen gir et bilde av aktive utøverbiljøer i store deler av landet, men med forventet konsentrasjon rundt byer med større produksjonsmiljøer, musikkbransje og musikkutdanninger. Vestland, Viken, Vestfold og Telemark, Oslo og Trøndelag er fylkene med størst søknadsantall. Fordelingen av søknader og tildelinger på fylker samsvarer med fordelingen i 2019.

Tallene viser kun søkerens (utøver eller støtteapparatet) adresse, ikke turnérutenes nedslag hos arrangørene omkring i landet og utlandet.

Sjanger

Sjanger	Søknader	Prosent av alle søknader	Antall tildelinger	Prosent av alle tildelinger	Prosent tildelinger innen hver sjanger	Søknads-sum	Tilskudds-sum	Prosent av total tildelingssum
Jazz/impro	206	31 %	95	32 %	46 %	60 651 967	22 208 000	24 %
Klassisk/samtid	160	24 %	84	28 %	53 %	53 524 855	33 152 000	36 %
Populær	170	26 %	55	18 %	32 %	21 200 816	6 667 000	7 %
Tradisjon	61	9 %	29	10 %	48 %	6 839 538	2 945 000	3 %
Verden	37	6 %	16	5 %	43 %	7 283 385	2 995 000	3 %
Vokal	29	4 %	20	7 %	69 %	34 516 708	23 970 000	26 %
Totalsum	663	100 %	299	100 %	45 %	184 017 269	91 937 000*	100 %

*Inkluderer flerårige tilskudd.

Som i 2019, kom det i 2020 inn flest søknader (31 prosent) fra jazz/improfeltet, tett fulgt av populærmusikk (26 prosent) og klassisk/samtid (24 prosent). Jazzfeltet har vært dominerende i antall i mange år, med mange utdannede utøvere. Tildelingene gjort i 2020 spenner fra tradisjonelle til mer nyskapende prosjekter, og er gitt til både etablerte og nye aktører. Jazz fra Norge er etterspurt på klubber og festivaler i Europa, USA og Asia, og jazzutøvere har dermed et naturlig marked også utenfor Norges grenser. Denne utøvergruppen ble dermed ekstra hardt rammet da koronapandemien inntraff i 2020.

I populærmusikken ligger det et potensiale for gode billettinntekter. Dette gjenspeiles i den totale tildelingssummen som er lavere enn for de andre sjangerkategoriene.

Klassisk/samtid-feltet utmerker seg med den høyeste tildelingssummen totalt, 36 prosent av den totale potten. Dette henger sammen med at flere store faste ensembler mottar store og flerårige tilskudd. Potensialet for billettinntekter er svært varierende, og mange har behov for betydelig offentlig støtte.

Klassisk/samtid og vokal har høyest tildelingsprosent, med vokal på topp med 69 prosent. Prioriteringen av kor henger sammen med egne midler til kor i ordningen, som stammer fra et løft for korfeltet i 2015 med øremerkinger over statsbudsjettet.

Det er få søknader fra tradisjonsmusikkfeltet. Blant søknadene som kom inn var det likevel flere gode prosjekter fra dyktige og erfarne utøvere innen feltet. Søknader i området for verdensmusikk var relativt få, men hadde stor variasjon i uttrykk. Flere gode prosjekter ble støttet.

Konsserter i Norge og i utlandet

Det ble i 2020 søkt om tilskudd til gjennomføring av totalt 7 967 konsserter. Av disse var 71 prosent planlagt gjennomført i Norge, mens resten skulle finne sted utenfor landets grenser. Til sammen ble det gitt *tilskudd* til 4 186 konsserter, hvorav 3 066 skulle gjennomføres i Norge og 1 120 i utlandet. Det er en tydelig nedgang i andel utenlandskonsserter i etterkant av koronautbruddet (3. og 4. tildeling), som følge av helt eller delvis stengte grenser. Som del av ordningens tilpasning til koronasituasjonen ble fra det tidspunktet også konsserter i Norge vektlagt i større grad enn før.

Jazz/impro- og populærmusikk har tradisjonelt den største aktiviteten i utlandet, og konsertene for disse fordelte seg i 2019 til sammenlikning ca 50/50 innland-utland.

Konserthonorarer

Konserthonorarer er ikke regulert av tariffavtaler, men Creos satser for musikerhonorarer har for mange blitt en mal for hva som er et akseptabelt minstepensjon. Satsen er på kr 4 700 etter 1. april 2020. Søkerne blir bedt om å spesifisere honorarnivåene sine.

Andelen søkere som budsjetterer med konserthonorarer rundt Creo-sats har økt jevnt de siste årene.

År	Kategori	Prosent av totalt antall søkn.
2020 *	Konserthonorar kr 4 001 - kr 5 500**	70 %
2019	Konserthonorar kr 4 001 - kr 5 000	60 %
2018	Konserthonorar kr 4 001 - kr 5 000	50 %

* Ikke alle søknader ved 3. tildeling 2020 inneholdt konsertaktivitet – og dermed heller ikke konserthonorarer. Dette som følge av de utvidede rammene på ordningen under koronapandemien.

** Beløpsrammen er økt fra kr 5 000 til kr 5 500 for 2020 pga justert Creo-sats.

Økt formidling av nye verk og programmer

I søknadene for 2020 er det fortsatt en tendens at flere vil konsertere og turnere med konsertproduksjoner med nykomponerte verk. Både i Kulturrådets bestillingsverkordning og musiker- og ensemblestøtten oppfordres det til å søke musiker- og ensemblestøtt til videre formidling og merbruk av nye verk. I 2020 kom det ca. 90 søknader med planlagt fremføring av nye verk. Det ble bevilget tilskudd til 55 av disse.

Kjønnsfordeling

Fordelingen kvinnelige og mannlige utøvere i søknadene og tildelingene var i 2020 på ca 35% kvinner og 65% menn. Fordelingen i *tildelingene* er som følger på sjanger:

Sjanger	Totalt ant.	Ant. kvinner	% kvinner	Ant. menn	% menn
Jazz/impro	571	128	22 %	443	78 %
Klassisk/samtid	620	285	46 %	335	54 %
Populær	248	48	19 %	200	81 %
Tradisjon	108	46	43 %	62	57 %
Verden	105	39	37 %	66	63 %
Vokal	158	93	59 %	65	41 %
Totalsum	1 810	639	35 %	1 171	65 %

Tabellen viser tydelige forskjeller mellom sjangrene. Kjønnsfordeling blant utøvere ble registrert for første gang i 2020.

Aktuelle problemstillinger

Videreutvikling av ordningen

Etter at den tidligere ordningen for musikere og ordningen for musikkensembler ble slått sammen (2016) er den i dag et dynamisk bredt og sammensatt virkemiddel for det utøvende feltet. Med både kortsiktige og langsiktige tilskudd med tilskudd til store og små grupper, og med tilskudd til konstellasjoner innen både vokal- og instrumentalmusikk, tilfredsstillende ordningen mange ulike behov i feltet. Utvalget vurderer videre justeringer i 2021 for å sikre både langsiktighet for faste grupper og tilgang på konsert- og turnémidler for nye og temporære grupper og enkeltproduksjoner. Erfaringer med koronapandemien gir ny kunnskap om behovene.

Musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte

Utvalget behandler søknader til tilskuddsordningen for konsertarrangører og tilskuddsordningen for musikkfestivaler. Kulturrådets støtte til konsertarrangører og festivaler er bygget over flere tiår, og tilskudd til konsertformidling av musikk er blitt en sentral del av kulturpolitikken på musikkfeltet. Konsertarrangører og festivaler skaper arenaer der musikk fra Norge og utlandet møter et stort publikum. Kulturrådets tilskuddsordninger bidrar til at arrangører og festivaler kan ha ambisiøse programmer med stor bredde og mangfold uten å løpe for høy økonomisk risiko.

Utvalget uttaler om arbeidet og prioriteringer i 2020:

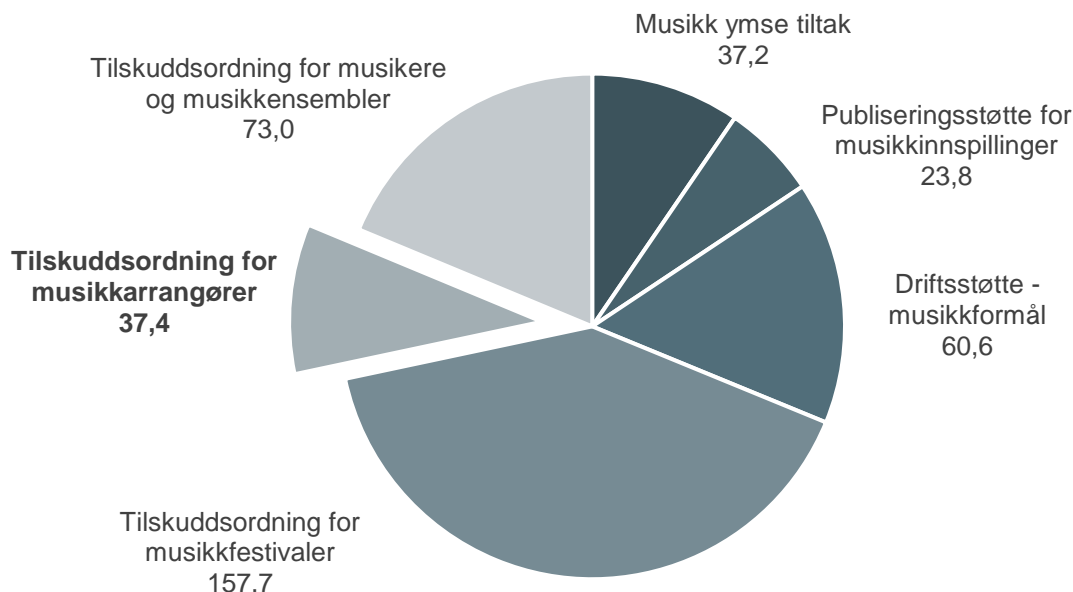
Arbeidet i arrangør og festivalutvalget har vært sterkt preget av koronasituasjonen. Det har vært viktig å vise stor fleksibilitet i behandling av arrangørsøknadene for å bidra til å sikre et stabilt og godt arrangørnettverk i hele landet også etter pandemien.

Søknadsfristen for festivaler ble utsatt fra juni til august for å gi søkerne mulighet til å ta hensyn til den spesielle situasjonen søkeren hadde hatt i 2020, og som måtte forventes å prege planlegging og gjennomføring i 2021. For første gang siden 2017 ble samtlige festivalsøknader behandlet under ett. I en normalsituasjon ville det vært handlingsrom for å gjøre noen nye grep, men også her var det viktig for utvalget å legge opp til stor grad av fleksibilitet og stabilitet. Grunnet usikkerheten om utviklingen av pandemien, og i påvente av festivalutredningen, ble det ikke gitt flerårige tilskudd. Dette ble møtt med både forståelse og skuffelse i festivalfeltet.

Utvalget opplevde det som frustrerende og utfordrende at det ble etablert viktige stimulerings- og kompensasjonsordninger rettet mot arrangører ved siden av de ordinære tilskuddsordningene i Kulturrådet, uten at disse ordningene ble tilstrekkelig koordinert og sett i sammenheng.

I flere år har utvalget vært oppmerksomme på at det er arrangører og festivaler som av ulike grunner ikke når opp og får tildelinger. Utvalget har hatt gode diskusjoner om hvordan Kulturrådets oppdrag som mangfoldskordinator kan medvirke til at ordningene kan nå ut til aktører som faller utenfor ordningene. I dag er søknadstilfanget for å oppnå bedre mangfold dessverre begrenset og utvalget mener at Kulturrådet må være proaktivt, fange opp potensielle søkere og drive et aktivt veiledningsarbeid.

Tilskuddsordning for konsertarrangører

Fordeling av musikkavsetningen (i millioner kroner. Tall er fra fordeling av budsjettet)

Hovedtall

Sum tildelinger	44,24 mill.	Antall tildelinger	320	Innvilget antall søknader	61 %
Sum søknader	142,8 mill.	Antall søknader	552		

Tallene er for søknader og bevilgninger vedtatt på møter i kalenderåret (derfor avviker summen av tildelinger fra tallet for andelen av musikkavsetningen)

Om ordningen

Tilskuddsordning for konsertarrangører stimulerer til fremføring av konsertprogrammer og konsertserier over hele landet. Tilskudd sikrer gode rammevilkår for små og store arrangører, og legger til rette for at publikum kan oppleve ulike musikkjangre på landets konsertscener. Søkerne til ordningen representerer mangfoldet av konsertarrangører over hele landet, fra sjangeravgrensede klubbvirksomhet drevet av frivillige, via helårsarrangører og musikkscener, til profesjonelle kulturhus. Frivillighet og dugnadsarbeid er helt avgjørende for å opprettholde et bredt konsertarrangørnettverk i Norge, samtidig som ordningen bidrar til profesjonalisering. Ordningen er som de øvrige musikkordningene åpen for alle sjangre.

Årets resultater og tendenser

Konsekvenser av pandemien

Nedstengningen og arrangementsforbud i mars 2020 ga et ras av avlysninger, utsettelse og kontraktsoppløsninger, med påfølgende ønsker om å omdisponere bevilgninger fra Kulturrådet.

Regjeringens stimulerings- og kompensasjonsordninger under pandemien har hatt en enorm pågang fra konsertarrangører og festivaler. Tiltakene har bidratt til å hjelpe mange konsertarrangører gjennom krisen, men både søknadssummene og kritikken av ordningene er tegn på at feltet har store behov. Arrangørleddet utgjør en økonomi som er avgjørende for en rekke leverandører innen konsertproduksjon og arrangement. Den tekniske leverandørbransjen ser for seg reduksjon av antall firmaer som kan føre til at ekspertise går tapt. Dette kan påvirke kvaliteten på konsertarrangementer når smittevernstiltakene gjør det mulig å avholde konsert igjen.

Det forventes at arenaene vil fylles igjen når de åpnes, selv om smittevernstiltak vil påvirke konsertopplevelsen og muligens sette spor i lang tid fremover. Spørsmålet blir om dette vil skape en vedvarende mentalitetsendring blant publikum, og om en engstelse for arenaer med mange mennesker vil bli langvarig. Vedvarende smittevernstiltak vil svekke kapasiteten og fordyre konsertarrangementene på mange nivåer, blant annet kreve høyere bemanning sett i forhold til publikumsantall enn tidligere.

I lys av nedstengning og begrensninger i arrangementer har søknadstilfanget til arrangørordningen i 2020 vært mye mindre påvirket enn forventet. Halvparten av søknadene redegjorde ikke for koronasituasjonen, verken når det gjelder tiltak eller hvordan de generelt var påvirket av situasjonen. Det har likevel vært flere digitale arrangementer og noen forhøyede budsjetter på grunn av smitteverntiltak. En del tilskuddsmottakere og søkere har ikke vært preget av situasjonen i samme grad som større kommersielle aktører med store konsertscener. Et fåtall av søknadene har oppgitt strømmede konserter som et alternativ, men det er usikkerhet rundt antall strømmekonserter, betalingsform og gjennomføring. Smitteverntiltak har også tvunget frem en mer nasjonal og lokal tekning i programmeringen, blant annet på grunn av reiseforbud.

En konsekvens av pandemien har vært stor pågang av endringssøknader, og innkomne rapporter fra 2020 viser at de aller færreste prosjektene som ble bevilget tilskudd for 2020, er gjennomført etter opprinnelig plan. Kulturrådet har i stor grad imøtekommet søknader om endringer og omdisponeringer.

Tilpasning og utvikling av ordningen under pandemien

For å bistå feltet under nedstengning og smittevern, ble det innført midlertidige utvidelser i retningslinjene. Det ble gitt mulighet til å søke og budsjettere med en rekke tiltak, så som kostnader til smittevern og nye måter å organisere publikumsområdet. Det kunne også budsjetteres med lavere publikumstall. Det kunne søkes om kostnader til alternativ formidling med strømming, gjentatte konserter for puljer med færre publikummere, og alkoholfrie konserter for unge. Det ble også oppfordret til samarbeid mellom arrangører og samarbeid med artister om programmering og produksjon. Endringene har hatt som mål å skape handlingsrom for alternativ aktivitet under pandemien, og bidra til fortsatt aktivitet til tross for strenge smittevernrestriksjoner.

Søknader og tilskudd

Det er en nedgang i antall søknader i 2020 sammenliknet med 2019. Det er mange årsaker til dette, blant annet at stadig flere søkere får langsiktige bevilgninger. Pandemien, med mange utsatte arrangementer, avlysninger, og venting på lettelse publikumsbegrensning har også bidratt til noe lavere søknadstall.

Sjanger

Søknadene til arrangørordningen i 2020 fordelte seg slik på sjangerkategoriene:

Sjanger	Vedtatt sum	Søknadssum	Innvilgelsesandel sum
Flere sjangre musikk	15 564 500	57 354 074	27 %
Jazz/improvisasjonsmusikk	8 502 000	17 459 785	49 %
Folkemusikk/tradisjonsmusikk	2 687 000	6 374 000	42 %
Verdensmusikk	995 000	3 247 524	31 %
Klassisk/samtidsmusikk	9 423 000	20 921 390	45 %
Populærmusikk	6 640 000	42 775 587	16 %
SUM	43 811 500	148 132 360	30 %

Sjanger	Antall bevilgninger	Antall søknader totalt (også ikke vurderte)	Innvilgelsesandel antall søknader
Flere sjangre musikk	110	192	57 %
Jazz/improvisasjonsmusikk	60	78	77 %
Folkemusikk/tradisjonsmusikk	20	33	61 %
Verdensmusikk	7	10	70 %
Klassisk/samtidsmusikk	73	117	62 %
Populærmusikk	47	120	39 %
SUM	317	550	58 %

Populærmusikkfeltet har lavest innvilgelsesandel og prosentvis færrest innvilgede søknader. Én årsak til dette er at de fleste søknadene som har definert seg som «flere sjangre musikk» har en stor andel populærmusikk-konserter. Mange søknader med populærmusikk har høye søknadssummer på grunn av omsøkt flerårighet, mens det gjennomgående er bevilget tilskudd for kortere perioder under pandemien. En annen grunn til lav innvilgelsesandel i populærmusikkfeltet er relativt mange søknader om tilskudd til gratiskonserter, noe utvalget sjelden bevilger til. Samtidig har utvalget viet særlig oppmerksomhet til subsjangre og miljøer i populærmusikkfeltet.

Fylker

Fordelt på fylkene, ser antall søknader som ble behandlet og bevilgninger slik ut:

Fylke	Vedtatt sum	Søknadssum	Innvilgelsesandel sum
Agder	1 560 000	5 283 061	30 %
Innlandet	2 365 000	7 351 457	32 %
Møre og Romsdal	985 000	3 403 000	29 %
Nordland	2 680 000	8 478 235	32 %
Oslo	10 060 500	46 248 783	22 %
Rogaland	4 990 000	11 603 250	43 %
Troms og Finnmark	1 945 000	8 786 581	22 %
Trøndelag	5 285 000	14 892 053	35 %
Vestfold og Telemark	3 560 000	8 396 790	42 %
Vestland	5 311 000	18 775 592	28 %
Viken	5 070 000	14 913 558	34 %
SUM	43 811 500	148 132 360	30 %

Fylke	Antall bevilgninger	Antall søknader totalt (også ikke vurderte)	Innvilgelsesandel antall søknader
Agder	22	35	63 %
Innlandet	30	44	68 %
Møre og Romsdal	12	20	60 %
Nordland	17	23	74 %
Oslo	54	113	48 %
Rogaland	16	36	44 %
Troms og Finnmark	13	23	57 %
Trøndelag	31	54	57 %
Vestfold og Telemark	28	51	55 %
Vestland	46	85	54 %
Viken	48	66	73 %
SUM	317	550	58 %

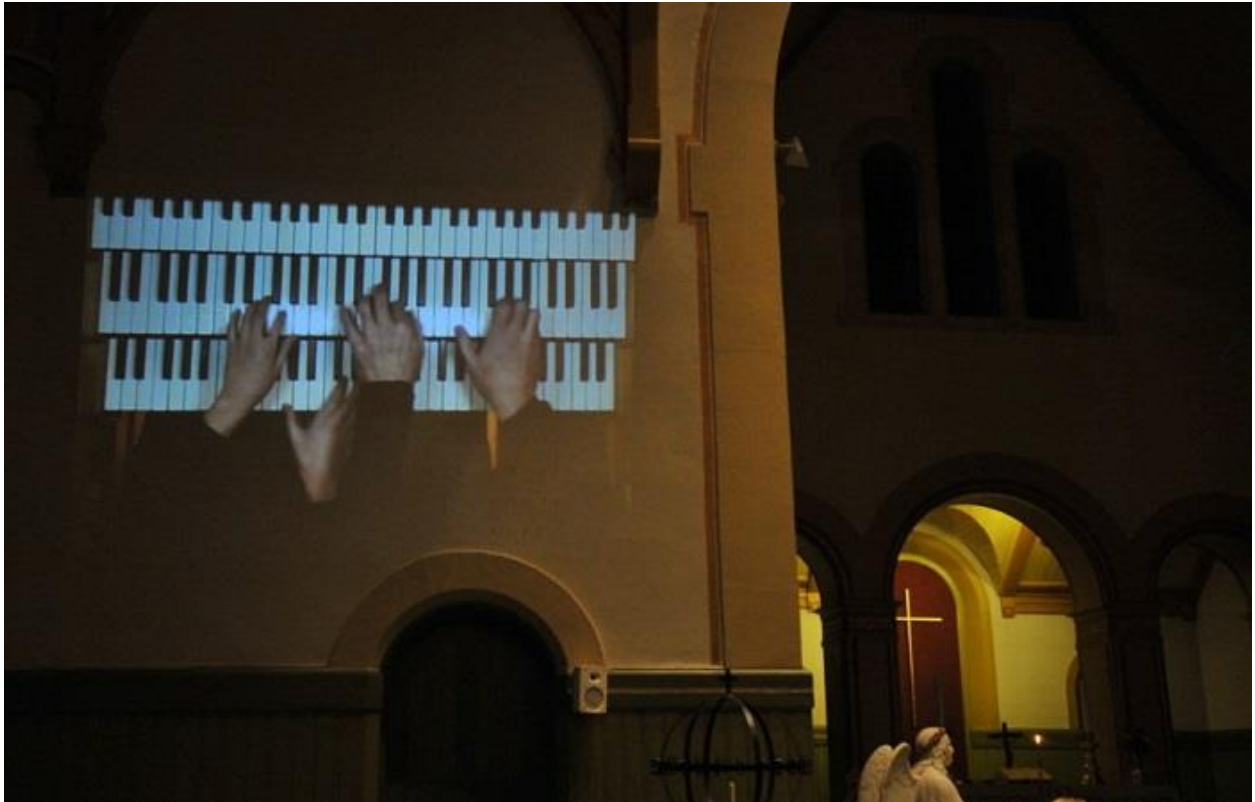
Flest søknader kommer fra Oslo, som samtidig har den laveste tildelingsprosenten. Nord-Norge er landsdelen med høyest tildelingsprosent av antall søknader. Mange av søknadene fra arrangører for verdensmusikk og for barn og unge er lokalisert i de største byene. Dette bidrar til å trekke søknadsantall og bevilgninger opp i fylkene med store byer.

Kulturhus

48 søkere gjennomfører helt eller delvis sine konserter på kulturhus og 37 av disse er bevilget (77 %).

Helårsarrangører

Over 50 % (299) av søknadene er fra helårsarrangører. 231 av disse ble innvilget tilskudd (73 %). Dette er i tråd med utvalgets mål om å øke andelen helårsarrangører og andre faste arrangører.

Levanger kulturkirke fikk i 2020 350 000 kroner gjennom arrangørstøtteordningen til over 50 konsertarrangementer og et bredt sammensatt program. (Foto: Levanger kulturkirke)

Aktuelle problemstillinger

Usikkert inntektsgrunnlag etter pandemien

Arrangørordningen vil bli viktig for å videreføre og gi forutsigbare vilkår i hele feltet og å sørge for en mangfoldig konsertflora også etter pandemien. Publikums vilje til å gå på fysiske konserter kan være preget av pandemien også etter at restriksjonene lettes. Arrangørens inntektsgrunnlag kan derfor være usikkert framover.

Transnasjonale samiske prosjekter

Samiske prosjekter foregår som regel på tvers av landegrensene og i hele Sápmi, og derfor vil de respektive nasjoners støtteordninger ikke alene kunne bidra med de økonomiske ressursene som trengs. Det kan være behov for egne flernasjonale ordninger og tiltak for å sikre samisk kultur. Samerådet har appellert til de finske, svenske og norske kulturdepartementene om dette. Det kan bli behov for kunnskap fra nasjonale parter som Norsk kulturråd i videre oppfølging.

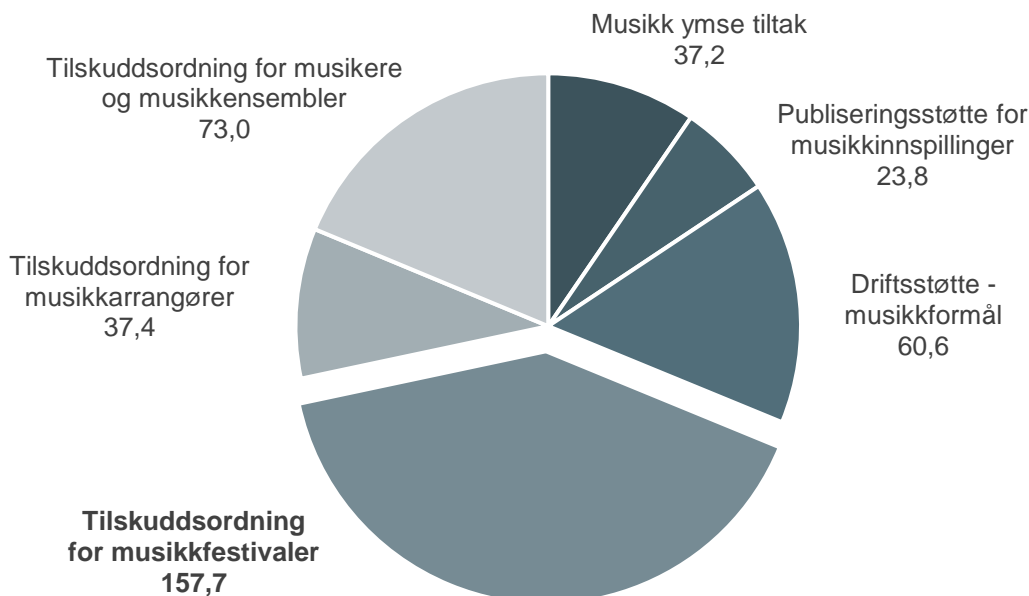
Videreutvikling av ordningen

I 2020 har utvalget forberedt utformingen av nye retningslinjer for å gi rom for en større bredde av arrangører fra helårsarrangør og faste scener til nye initiativ og arrangører på små steder. Gjennom dette er det et mål å stimulere arrangører og fast infrastruktur som museer, kunsthaller, kulturhus, litteraturhus eller bibliotek til å finne sammen om konsertprogrammering i ulike former. Bakgrunnen er blant annet

utredningen *Engasjement og arrangement – Ei bok om konsertar og konsertarrangering* ble lansert, som ble lansert i 2019. Utredningen viser betydningen av et svært sammensatt felt av frivillige og profesjonelle lokale arrangører og helårsarrangører, og utgjør et kunnskapsgrunnlag for videre utvikling av arrangørfeltet og de offentlige virkemidlene Musikkutvalget for arrangør og festivalstøtte har særlig sett på ansvaret for å ivareta helårsarrangører og faste scener på ordningen og samtidig videreføre tilskudd til nye arrangører og arrangører på mindre steder.

Etter at Kulturrådet fikk i oppdrag å være nasjonal koordinator for økt mangfold, inkludering og deltakelse i kultursektoren, har musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte vurdert målet om økt kulturelt mangfold, og vil justere retningslinjer for å tydeliggjøre og kommunisere målene for å oppnå et større mangfold av både musikkuttrykk, arrangører og publikkummere i 2021.

Tilskuddsordning for musikkfestivaler

Fordeling av musikkavsetningen (i millioner kroner. Tall er fra fordeling av budsjettet)

Hovedtall

Sum tildelinger	158,48 mill.	Antall tildelinger	180	Innvilget antall søknader	66 %
Sum søknader	221 mill.	Antall søknader	271		

Tallene er for søknader og bevilgninger vedtatt på møter i kalenderåret (derfor avviker summen av tildelinger fra tallet for andelen av musikkavsetningen)

Om ordningen

Sammen med arrangørordningen og orkesterinstitusjonene utgjør festivalordningen det viktigste nasjonale virkemiddelet for formidling av konsertprogrammer i Norge. Tilskudd fra ordningen skal sikre offentlige konsertarenaer et mangfold av norsk og utenlandsk musikk og bidra til kunstnerisk fornyelse og utvikling av musikklivet i Norge, til beste for publikum over hele landet.

Ordningen er sjangeråpen og et stort spenn av festivaler prioriteres. Blant søkerne finnes store, produserende festspill, spesialiserte sjangerfestivaler og bredere programmerende festivaler i alle størrelser. Ordningen gir forutsigbarhet med mulighet for flerårige tilsagn, men er samtidig innrettet for å kunne være fleksibel og fange opp nyetableringer. I fordeling av midlene vektlegges særlig kvalitet, kunstnerisk og kulturelt mangfold, og geografisk spredning. Videre vektlegges dimensjoner som festivalenes betydning i musikkfeltet nasjonalt og regionalt, kunstnerisk og programmessig profil, regional medfinansiering, gjennomføringsevne, samt festivalorganisasjonens økonomiske soliditet, effektivitet, stabilitet og profesjonalitet. Søknader til ordningen behandles av musikkutvalget for arrangør- og festivalstøtte.

Årets resultater og tendenser

Konsekvenser av pandemien

For 2020 ble mange festivaler avlyst eller utsatt, men flere gjennomførte etter hvert alternative festivaler og arrangementer, f.eks. med strømming eller et mindre antall konserter med begrenset publikumskapasitet. Programinnholdet har nærmest utelukkende bestått av artister og innslag med tilhold og virke i Norge. Strømming etablerte seg raskt som alternativ til å ha publikum til stede, men har blitt mindre populær i løpet av året. Flere festivaler har valgt å avlyse helt, og ikke sett strømming som alternativ som kan opprettholde inntjening eller ivaretagelse av festivalens profil og identitet.

Tilpasninger under pandemien

Kulturrådets bestemmelse om å ikke kreve tilskudd tilbake for 2020 uavhengig av utfall, ser ut til å ha bidratt til å få de fleste tilskuddsmottakere gjennom året og har samtidig skapt forutsetning for videre virksomhet. Kulturdepartementets kompensasjonsordninger har bidratt til at festivaler med lave eller ingen tilskudd fra festivalordningen har hatt mulighet for å videreføres.

Søknader og tilskudd

Med en avsetning på 158 mill. kroner for 2020 er festivalordningen Kulturrådets største enkeltordning. Ordningen gir tilskudd til flere større virksomheter og skal gi forutsigbarhet. Dette sikres bl.a. gjennom at samtlige festivaler får sine tildelinger året før gjennomføring, at festivaler med tilskuddsnivå over 200 000 kroner ikke kan gis vesentlige reduksjoner uten forutgående varsling, og at det ofte gis tilsagn for flere år frem i tid. Antall flerårige tilsagn er omtrent tredoblet etter at retningslinjene ble revidert i 2018, men fagutvalget har likevel vært tilbakeholdne med å gi tilsagn for mer enn tre år på grunn av hensynet til dynamikk med tilstrekkelig adgang for nyetableringer. Maksimal lengde på flerårig finansiering er redusert fra fem til tre år fra og med 2020.

Overordnede mål i behandlingen for 2020 har vært å utjevne tilskuddsnivåene mellom tilstrekkelig sammenlignbare festivaler, øke forutsigbarhet i feltet uten at det i for stor grad skal begrense dynamikk og utvikling, samt mangfold av kunstneriske uttrykk og publikum over hele landet. Summen av prioriteringer skal legge til rette for en best mulig nasjonal helhet i musikkfestivaltilbudet.

Geografisk fordeling

Antall søknader og bevilgninger fordelt på fylke:

Fylke	Antall søknader	Antall bevilgninger	Innvilgelsesprosent
Agder	16	12	75
Innlandet	19	15	79
Møre og Romsdal	17	12	71
Nordland	23	14	61
Oslo	44	24	55
Rogaland	20	12	60
Svalbard	1	1	100
Troms og Finnmark	26	18	69
Trøndelag	24	18	75
Vestfold og Telemark	18	10	56
Vestland	42	30	71
Viken	21	14	67
Sum	271	180	66

Sjangerfordeling

Antall søknader fordelt på sjanger:

Sjanger	Antall søknader	Prosent av alle søknader	Antall bevilgninger	Prosent totalt antall innvilget	Prosent innvilget alle søknader innen sjanger	Omsøkt sum innvilgede søknader	Bevilget sum	Prosent innvilget av omsøkt beløp kun innv. søkn.	Omsøkt sum alle søknader
Flere sjangre	43	16	27	15	63	69 684 000	60 260 000	86	72 888 000
Folk/verden-	22	8	15	8	68	26 933 000	22 785 000	85	27 904 000
Jazz/improvisasjon	29	11	26	14	90	33 879 000	23 972 000	71	34 734 000
Klassisk/samtid	65	24	49	27	75	38 562 000	30 000 000	78	41 758 000
Populærmusikk	112	41	64	36	57	30 527 000	21 465 000	70	43 222 000
Sum	271	100	180	100	353	199 585 000	158 482 000	390	220 506 000
Snitt	54	20	36	20	71	39 917 000	31 696 000	78	44 101 000

Større søkermasse

Antallet søkere til festivalordningen har økt som resultat av at en del festivaler som tidligere fikk tilskudd fra arrangørordningen er blitt overført til festivalstøtteordningen. Med denne overføringen må festivalordningen vareta og skape utviklingsmuligheter for alt fra store festivalinstitusjoner til mindre og nye festivaler.

Hankøfestivalen har en betydelig andel program for barn og unge og er nye på ordningen for musikkfestivaler. Her med "Du og jeg og vi 2-3-4". (Foto: Lars Opstad/Hankøfestivalen)

Aktuelle problemstillinger og utviklingstrekk

Festivaløkonomi, publikumsgrunnlag og programmering

Det har over tid vært en tendens til at særlig populærmusikkfestivalene programmerer flere norske og nordiske artister og produksjoner, og færre kostbare, internasjonale headlinere. Dette kan være resultat av et økt og sammensatt pris- og kostnadspress, men kan særlig knyttes til at publikumsgrunnlaget i Norge ikke er stort nok til å kunne konkurrere med festivalmarkeder i Europa og USA. Det er også en tendens til at et utvalg veletablerte og aktuelle artister og utøvere programmeres på mange festivaler og gjerne om igjen årene etter. Det fører på den ene siden til et økt oppdragsgrunnlag for de mest populære norske artister og utøvere, lavere kostnader pr. konsertoppdrag, og redusert transport av artister og

publikum. På den andre siden blir det kunstneriske mangfoldet mindre. En positiv sideeffekt av merbruk av de samme produksjonene kan være en reduksjon i festivalfeltets samlede karbonavtrykk.

Frihet og fordypning i programmeringen

Flere festivaler er opptatt av en bredere og friere programmering av sjangre, og mange festivalprogrammer inkluderer også flere andre kunstuttrykk enn før. Dette kan ha sin bakgrunn i at både arrangører og publikum utvikler mer sammensatt smak og kulturelle preferanser. Tendensen til bredde i enkelte deler av feltet bidrar samtidig til motsatt å forsterke rendyrking av sjangre hos noen av sjangerfestivalene. Selv om dette kan fremstå som en form for polarisering, bidrar det samlet sett til et større festivalmangfold.

Mer debatt, seminar og møteplass

Bransjefestivaler som by:Larm, Trondheim Calling, Folkelarm og Arena:Klassisk har funksjon som utstillingsvindu for artister, utøvere og øvrig bransje, og har i tillegg til bransjerettede seminarer og kurs, som kjerne i sine programmer. Samtidig er det en økende tendens til at det øvrige festivalfeltet følger etter og innlemmer debatter og bransjeseminarprogrammer for å styrke sin betydning i musikkfeltet og publikumsoffentligheten. Utviklingen bidrar til å gi publikum, kunst, kunstnere og bransje viktige møteplasser for utveksling av musikk, musikkerfaringer, informasjon og kunnskap. Festivalene viser i økende grad at de kan sette dagsorden og stille interessante og prekære spørsmål om ansvar for demokrati, kjønnsbalanse, mangfold og ytringsfrihet, miljø og klima, og samfunn. Festivalene er helt sentrale kunstneriske og allmenne møteplasser mellom musikk og publikum i dag, og skaper nye møter mellom artister, musikere, kritikere, medier og bransje. Med et større omfang på ordningen, blir også ytterpunktene i grad av profesjonalitet og frivillighet mer uttalte. I dette perspektivet vil ordningen fortsette å være et sentralt virkemiddel for å stimulere til kunstnerisk mangfold og kunstnerisk risikovilje blant festivalene.

Musiklutvalget for innspillings- og publiseringsstøtte

Musiklutvalget for innspillings- og publiseringsstøtte behandler søknader til publiseringsstøtte for musikkinnspillinger og Innspillingsstøtte for fonograminnspillinger. De to ordningene har som mål at det blir spilt inn, utgitt og dokumentert en stor bredde av musikk. Tilskuddsordningene er veletablerte og bidrar til at de spilles inn forholdsvis mye musikk i Norge sammenliknet med for eksempel de andre nordiske landene. Utgivelsene kan forstås som innspillinger av verk, men innspillinger er også selvstendige musikkverk og produkter. Et av formålene med ordningene er at musikk og utøveres framføring blir dokumentert gjennom utgivelsen og kan mangfoldiggjøres, distribueres og selges. Parallelt har utgivelsene mange andre funksjoner. Ettersom kunstnerens inntekter fra salg og strømming synker, kan dokumentasjons eller promoteringsverdien av utgivelsene for artister og musikere langt oftere komme i forgrunnen. Dette varierer fra sjanger til sjanger og etter populariteten til utgivelsen.

Utvalget uttaler om arbeidet i 2020:

Et radikalt bortfall av inntekter i koronaåret har gitt betydelig økonomiske utfordringer for både små og store selskaper. For de utøverne og selskapene som jobber internasjonalt har eksporten stoppet opp i 2020, og med det den viktigste markedsføringskanalen for innspilt musikk.

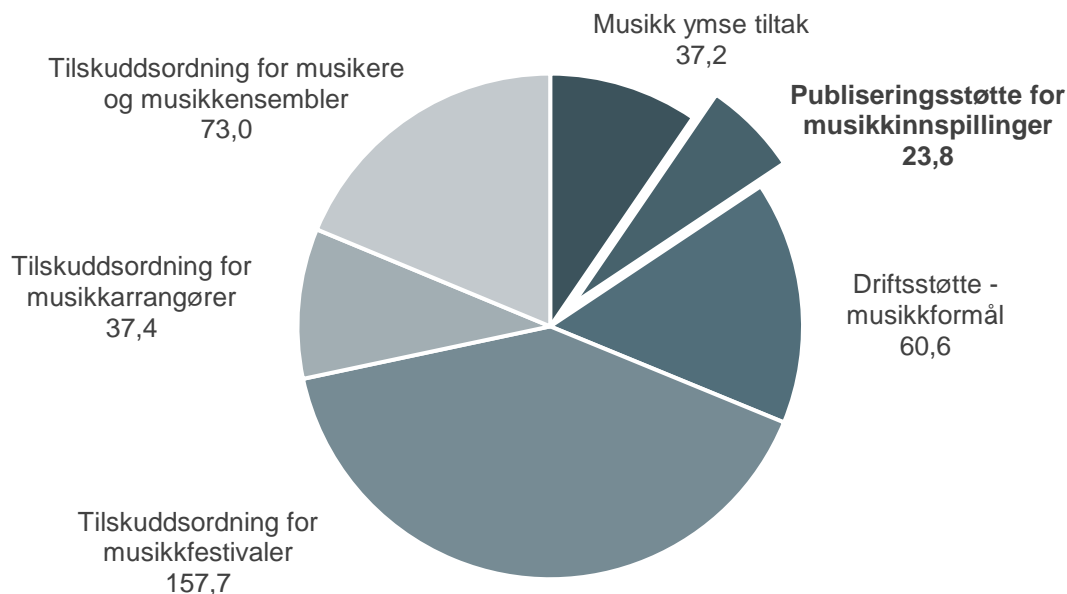
Utvalget fanger opp signaler fra feltet om at publiseringsstøtten fungerer godt og bidrar til opprettholdelse av en bred norsk musikkproduksjon. Rammene er imidlertid små. For at innspilt norsk musikk fortsatt skal kunne nå sitt publikum er det viktig med forutsigbarhet og med det mulighet til fortsatt å utvikle, finansiere, markedsføre og promotere ny, norsk musikk. Dette er spesielt utfordrende i en tid hvor norske selskaper er økonomisk sårbare, og presset fra utenlandske selskaper øker.

Utvalget ser behov for bransjeutvikling og profesjonalisering, og er opptatt av hvordan denne ordningen kan bidra til det. Det er et behov for å tørre å tenke nytt og bryte ned gamle holdninger og strukturer for å skape et nytt bærekraftig musikalsk mangfold. Utvalget ser utfordringer med at enkelte etablerte aktører i noen tilfeller gir ut musikk uten å følge opp utgivelsene og arbeide med formidlingen. Det etterlyses utgivere som tør å være selektive og prioritere for at diversitet og kvalitet når ut til publikum.

Utvalget er opptatt av å stimulere utgivere og miljøer som gjør en god jobb med utgivelsene i alle ledd. Vi ser det som utfordrende når utøverne skal utføre alle deler av dette arbeidet på egenhånd. Det anerkjennes at artistdrevne labler og musikere som gir ut egen musikk trenger sterkere og mer forutsigbare strukturer. Hvordan kan ordningen bidra til å skape dette?

Tilskuddsordningen for innspilling har over lang tid ivaretatt noen kulturpolitiske mål om å utgi for å dokumentere i lyd noen særlige områder, så som lokal tradisjonsmusikk, verdensmusikk og nye orkesterverk. Utvalget ønsker framover å se nærmere på tilpasning av formål og kriterier uten å miste målene om å treffe og styrke sentrale trekk i tradisjonene under både bevaring og nyskaping.

Publiseringsstøtte for musikkinnspillinger

Fordeling av musikkavsetningen (i millioner kroner. Tall er fra fordeling av budsjettet)

Hovedtall

Sum tildelinger	25 mill.	Antall tildelinger	277	Innvilget antall søknader	40 %
Sum søknader	62 mill.	Antall søknader	689		

Tallene er for søknader og bevilgninger vedtatt på møter i kalenderåret (derfor avviker summen av tildelinger fra tallet for andelen av musikkavsetningen)

Søknadsantallet var vesentlig høyere enn i 2019 (563) og 2018 (527).

Om ordningen

I Norsk kulturfond er publiseringsstøtten for musikkinnspillinger den største ordningen på innspillings- og utgivelsesfeltet i Norge. Ordningen bidrar til at musikk av høy kvalitet blir utgitt, dokumentert, tilgjengeliggjort og formidlet. Ordningen er vesentlig for at utgivere i Norge skal kunne opprettholde en bred produksjon av kvalitetsutgivelser. Det kan søkes tilskudd til nye musikkutgivelser i alle sjangre med varighet på minimum 25 minutter. Tilskudd er fastsatt til 90 000 kroner per utgivelse, og er øremerket den aktuelle utgivelsen. Det gis tilskudd til ulike typer utgivere: fra multinasjonale major-selskap, etablerte selskap, til mindre selskap og artistdrevne selskap. Søknader fra utgivere i Norge prioriteres.

Resultater og tendenser 2020

Konsekvenser av pandemien

Som på andre felt innenfor musikklivet har pandemien også påvirket platebransjen. Isolert sett framstår ikke innspillings- og utgivelsesfeltet som den hardest rammede delen, og aktivitet har vært mulig å gjennomføre og opprettholde gjennom 2020. Samtidig har pandemien gjort det tydelig at de forskjellige musikkbransjeleddene henger nøye sammen, og nedstengingen har åpenbart hatt konsekvenser for utgiverens formidlingsplaner, markedsføringsstrategier, og den viktige sammenhengen mellom nye utgivelser og konsertmarkedet. Det er for tidlig å peke på de økonomiske konsekvensene for platebransjen og utgivelsesfeltet isolert sett. På sikt vil analyse av prosjektrengskapene for utgivelsene i 2020 kunne gi interessant informasjon. Publiseringstøtten har spilt en rolle gjennom å bidra til å opprettholde en bred produksjon av kvalitetsutgivelser gjennom 2020, og ordningen vil kunne spille en rolle når det kommer til gjenoppbyggingsfasen.

Tilpasninger i ordningen under pandemien

Ganske raskt etter nedstengingen i mars 2020 ble det besluttet å oppjustere antall behandlingsrunder årlig fra fire til seks. Den økte hyppigheten i behandlingen har hatt som mål å bidra til at tilskuddene og tiltrengte midler kom raskere ut til aktørene.

Søknader og tildelinger

	Antall søknader	Søknadssum	Antall tildelinger	Tildelingssum
2020	689	62 010 000	277	24 930 000
2019	563	50 670 000	261	23 490 000
2018	527	47 430 000	234	21 060 000
2017	714*	64 260 000	272	24 480 000
2016	657	59 130 000	262	23 580 000
2015	618	55 620 000	252	22 564 000

Tabell 1: Utvikling i søknader og tildelinger. (* Det høye tallet på søknader i 2017 skyldes at det var en ekstra behandlingsrunde dette året.)

Med et betydelig høyere søknadsantall og en avsetning på nivå med året før ble det behov for å prioritere strengere i 2020 enn i 2019 – total tildelingsprosent gikk fra 46 (2019) til 40 (2020).

Geografisk fordeling

Platebransjen er sentralisert, kanskje i enda større grad enn andre deler av musikkbransjen. Dette bekreftes av den geografiske oversikten, som viser utgivers adresse. Utgiverne i de store byene sender flest søknader og mottar flest tilskudd. I 2020 kom 55,7 prosent av alle søknadene fra Oslo, som også mottok 62,5 prosent av alle tilskuddene. Videre ligger Vestland, Viken og Trøndelag høyt oppe når det gjelder antall søknader (se figur 2.), hvilket var tilfellet også i 2019.

Fylke	Søknader	Tilskudd	Tildelingsprosent	Ande søknader	Andel tilskudd
Agder	7	1	14,3 %	1,0 %	0,4 %
Innlandet	21	7	33,3 %	3,0 %	2,5 %
Møre og Romsdal	3	1	33,3 %	0,4 %	0,4 %
Nordland	4	2	50,0 %	0,6 %	0,7 %
Oslo	384	173	45,1 %	55,7 %	62,5 %
Rogaland	10	1	10,0 %	1,5 %	0,4 %
Troms og Finnmark	17	9	52,9 %	2,5 %	3,2 %
Trøndelag	43	16	37,2 %	6,2 %	5,8 %
Utlandet	6	2	33,3 %	0,9 %	0,7 %
Vestfold og Telemark	24	5	20,8 %	3,5 %	1,8 %
Vestland	91	33	36,3 %	13,2 %	11,9 %
Viken	79	27	34,2 %	11,5 %	9,7 %
Totalsum	689	277	40,2 %	100,0 %	100,0 %

Sjanger

Populærmusikken står for den største andelen av både søknader til og tildelinger fra ordningen, og har et stort uttrykksmessig spenn. Det er som vanlig sjangerområdet med lavest innvilgelsesprosent, noe som delvis kan bero på det varierte tilfanget og antallet søknader og varierende grad av profesjonalitet i ulike produksjonsledd. I 2020 var innvilgelsesprosenten forholdsvis lik mellom sjangrene.

Sjanger	Søknader	Tilskudd	Andel søknader	Andel tilskudd	Tildelingsprosent innenfor sjanger
Folkemusikk/tradisjonsmusikk	60	24	8,7 %	8,7 %	40,0 %
Jazz/improvisasjonsmusikk	148	59	21,5 %	21,3 %	39,9 %
Klassisk/samtidsmusikk	92	38	13,4 %	13,7 %	41,3 %
Populærmusikk	365	146	53,0 %	52,7 %	40,0 %
Verdensmusikk	24	10	3,5 %	3,6 %	41,7 %
Totalsum	689	277	100,0 %	100,0 %	40,2 %

Utgiverne

Søkerne til publiseringsstøtteordningen er i utgangspunktet utgiveren (plateselskapet/etiketten). Søkermassen bestod i 2020 av 288 unike søkere – alt fra små artistdrevne selskap til store,

multinasjonale selskap. Tabellen under viser hvordan tre kategorier av søkere/utgivere fordeler seg på antall innsendte søknader.

Fordeling mellom søkergrupper:

Søkerkategori	Unike søkere	Antall søknader	Antall tild.	Andel av søknader	% av tild. innen kategori	% av alle tildelinger
4 og flere søknader	44	369	155	54 %	42 %	56 %
2 til 3 søknader	61	137	60	20 %	44 %	22 %
1 søknad	183	183	62	27 %	34 %	22 %
Totalt	288	689	277	100 %	40 %	100 %

De selskapene som i løpet av 2020 har søkt støtte til fire eller flere utgivelser, står for over 54 prosent av søknadene og mottar 56 prosent av tilskuddene på ordningen, det er nøyaktig samme andeler som i 2019. I motsatt ende av skalaen finner vi selskapene som i løpet av året har sendt én søknad til ordningen. Disse utgiverne står for 27 prosent av søknadene og mottar 22 prosent av tilskuddene på ordningen, også det omtrent på nivå med fjoråret. Blant disse er de fleste mindre, artistdrevne utgivere.

En sannsynlig forklaring på de mange søkerne med bare én søknad er flere «gjør-det-selv-aktører» med lavere grad av profesjonalitet i ett eller flere ledd av kretsløpet, som igjen resulterer i at færre søknader prioriteres. Mellomsjiktet i søkerkategorien, altså utgiverne som har sendt to til tre søknader i perioden, står for 20 prosent av søknadene og mottar 22 prosent av tilskuddene.

De multinasjonale selskapene er representert i søknadsbunken, men i stadig synkende grad. Disse selskapene arbeider i større grad innenfor singelsegmentet heller enn med lengre utgivelser.

Format

Svært mange norske utgivelser trykkes fremdeles i et eller flere formater, på tross av at inntekter fra salg av fysiske formater fortsetter å synke (jfr. «Kunst i tall 2018», s. 21–22). Samtidig er det en viss bevegelse i dette. I 2020 gjaldt 81 prosent av søknadene utgivelser som ble publisert fysisk (i all hovedsak i tillegg til digitalt), hvilket vil si at 19 prosent av utgivelsene ble utgitt utelukkende digitalt. Til sammenligning var andelen fysisk i 2019 88 prosent og i 2018 og 91 prosent. Dette bekrefter muligens bildet av at CD-formatet stadig taper terreng mens vinylen er tilbake i (nisje-)markedet (tallmaterialet kan også være resultat av naturlig variasjon fra år til år).

Lvert format	Antall	Prosent
Vinyl	133	19 %
CD	404	59 %
CD+vinyl	10	1 %
mp3	130	19 %
mp3 (etter avtale)	12	2 %
Totalt	689	100 %

Figur 5: Formatfordeling

Hva kan årsakene være til at så mange norske utgivelser fortsatt trykkes i fysiske formater? For en del aktører har direktesalg på konserter ha noe å si, både inntektsmessig og som profileringsmetode. Ulike sjangre kan ha forskjellig praksis, flere musikkuttrykk har dårligere forutsetninger i strømmesystemet (økonomisk og/eller når det gjelder lyttemønstre og -måter) og forskjellige publikumsgrupper har ulike preferanser. CD-formatet framstår for eksempel fortsatt som relevant for klassiske utgivelser. Det er også grunn til å anta at det i dag er vanligere med mindre opplag enn før. Det er sannsynlig at pandemien har hatt noe å si på dette punktet også, inntrykket er at flere søkere enn tidligere har planer om fysisk trykk i sine søknader, men satser på digital publisering i første omgang. Disse spørsmålene vil følges opp framover.

Aktuelle problemstillinger

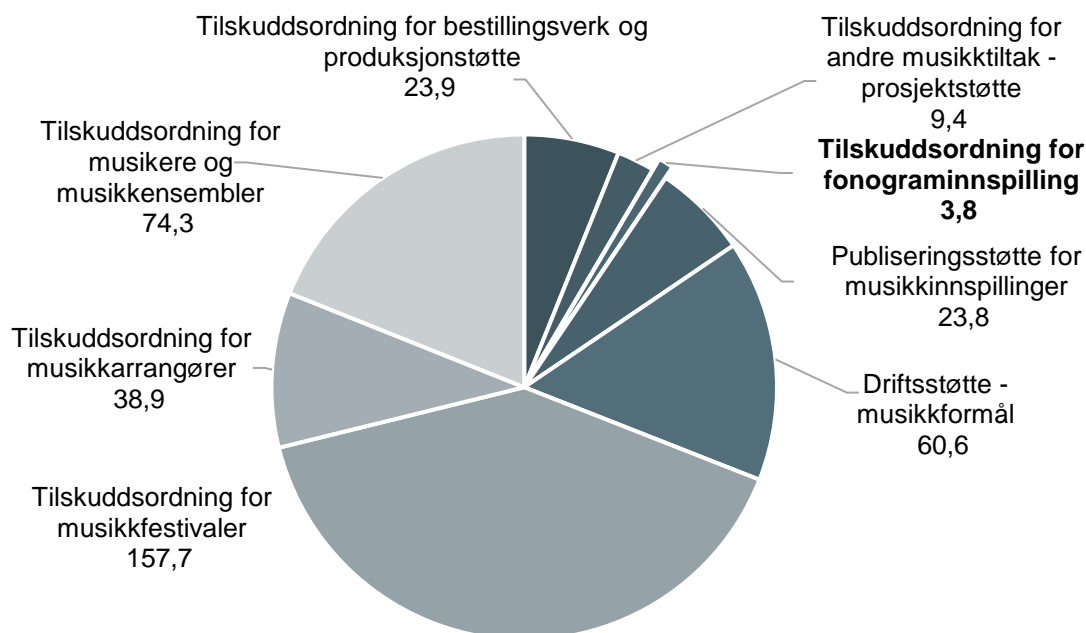
Flere små, artistdrevne utgivere

Flere musikere ser ut til å velge å gi ut musikken på egenhånd, samtidig som en del av de tradisjonelle plateselskapene ikke har nok å tilby av formidling av sine utgivelser. Som utvalget uttaler ovenfor er det behov for å styrke utgivere som kan profilere og formidle sine utgivelser. Det blir pekt på konsolidering og sammenslåing av mindre selskaper som én mulighet for å potensielt løfte arbeidet med enkeltutgivelsene opp på et høyere nivå. Det er et ønske om å legge til rette for utvikling av mer robuste strukturer og bygge opp under de velfungerende strukturene og modellene som finnes, også gjennom denne ordningen.

Omskiftende bransje

Musikkbransjen var forholdsvis tidlig ute i digitaliseringsløpet sammenlignet med andre kunstformer, og norske lyttere var tidlig ute med å ta i bruk strømmetjenestene. Digitalisering er en av flere faktorer som gjør at utviklingen i bransjen ofte går raskt og kan ta uventede vendinger. Publiseringstøtten bør være tilpasset behovene aktørene har i dag, samtidig som justeringer i ordningen bør være basert på mer varige endringer.

Innspillingsstøtte for fonogram

Fordeling av musikkavsetningen (i millioner kroner. Tall er fra fordelingsubdsjettet)

Hovedtall

Sum tildelinger	3,8 mill.	Antall tildelinger	49	Innvilget antall søknader	28 %
Sum søknader	16,7 mill.	Antall søknader	174		

Tallene er for søknader og bevilgninger vedtatt på møter i kalenderåret (derfor avviker summen av tildelinger fra tallet for andelen av musikkavsetningen)

Det ble mottatt i alt 200 søknader til ordningen i 2020. Av disse ble 20 avvist¹ og seks trukket, resterende søknader ble realitetsbehandlet. I det videre er det disse 174 søknadene som omtales. Søknadssummen var på kr 16 926 656, og det ble gitt tilskudd til 49 prosjekter med samlet tildelingssum på kr 3 790 000. Antall tilskudd gir en innvilgelsesprosent på 28 %, mens tildelingsprosenten beløpsmessig er på 22 %.

¹ De aller fleste avvisinger ble gjort på bakgrunn av at disse prosjektene befant seg tydelig utenfor de fire bestemte områdene.

Om ordningen

Tilskuddsordningen for fonograminnspilling har som formål å støtte innspilling og utgivelse av musikk som rådet ser et særskilt behov for å støtte, eller som det av musikkhistoriske grunner er viktig å sikre at blir dokumentert og tilgjengeliggjort. Dette er den eneste av fondets musikkordninger som ikke er fullt ut sjangeråpen. Formålet er begrenset til fire områder:

- Innspilling av komposisjonsmusikk fra Norge, herunder partiturmusikk, orkesterverk og elektroakustiske komposisjoner
- Innspillingsprosjekter for barn og unge
- Innspillinger som dokumenterer utøvertradisjoner i Norge, herunder norsk folkemusikk både innen slåttespill, kveding og bygdedans
- Innspillinger av tradisjonsmusikk fra den flerkulturelle musikkscenen i Norge.

Resultater og tendenser 2020

Konsekvenser av pandemien

Det er ikke foretatt tilpasninger eller innført spesielle virkemidler i forbindelse med koronapandemien. Det har vært mulig å gjennomføre innspillingsprosjekter gjennom mange av pandemiens faser, med unntak av prosjekter som krever reisevirksomhet (særlig utenlands) eller som involverer større musikksamlinger, særlig store orkestre og kor.

Mange prosjekter har hatt behov for utsettelse på grunn av forsinkelser i ulike ledd i produksjonsprosessene. Søknadsantallet til denne ordningen viser ikke noen oppgang i 2020 – inntrykket er at mange musikere har brukt tid på skapende arbeid gjennom pandemien, og man vil kunne regne med at det i 2021 kan resultere i en rekke innspillingsprosjekter innenfor de fleste sjangre og områder.

Søknader og tildelinger

Geografi – søkers tilholdssted

Fylke	Søknader	Tilskudd	Andel søknader	Andel tildelinger	Tild.% antall	Søknads-sum	Tildelings-sum
Agder	3	0	1,7 %	0,0 %	0,0 %	205 000	0
Innlandet	22	7	12,6 %	14,3 %	31,8 %	2 146 578	550 000
Møre og Romsdal	1	0	0,6 %	0,0 %	0,0 %	75 000	0
Nordland	2	2	1,1 %	4,1 %	100,0 %	283 605	180 000
Oslo	67	21	38,5 %	42,9 %	31,3 %	6 253 422	1 610 000
Rogaland	2	0	1,1 %	0,0 %	0,0 %	130 000	0
Troms og Finnmark	3	1	1,7 %	2,0 %	33,3 %	345 252	80 000
Trøndelag	17	4	9,8 %	8,2 %	23,5 %	1 873 600	310 000
Utlandet	5	0	2,9 %	0,0 %	0,0 %	755 858	0
Vestfold og Telemark	3	1	1,7 %	2,0 %	33,3 %	170 000	30 000
Vestland	22	5	12,6 %	10,2 %	22,7 %	1 859 400	460 000

Viken	27	8	15,5 %	16,3 %	29,6 %	2 630 100	570 000
Totalsum	174	49	100,0 %	100,0 %	28,2 %	16 727 815	3 790 000

Som vanlig kommer majoriteten av søknadene fra søkere i Oslo, flertallet av tildelingene går også til søknader derfra (43 % mot fjorårets 48 %). Samtidig er det andre fylker som har høyere tildelingsprosent, så som Innlandet, Nordland, Troms og Finnmark og Vestfold og Telemark. Søknader fra aktører med tilhold i såpass mange fylker tyder på forholdsvis bred aktivitet knyttet til innspilling i store deler av landet. Siden søker kan være mange forskjellige aktører viser ikke tabellen nødvendigvis hvor de medvirkende musikerne bor, hvor plateselskapene som utgir musikken har tilhold, eller hvor innspillingene finner sted, selv om søkers adresse gjerne er knytta til én av disse aktørene. Videre bør det pekes på at det innen tradisjonsmusikkfeltet kan være relevant å kartlegge hvilket geografisk tradisjonsområde prosjektet skal dokumentere i tillegg å se på søkers tilholdssted.

Søknadskategorier

Innspillingsprosjekter for barn og unge («Barn og unge»)

I enkelte av disse prosjekter medvirker også barn med de fleste innspillingene er for barn. De fleste prosjektene er for barn i barnehagealder og/eller barneskolealder. Ungdom er ikke medregnet som målgruppe i denne kategorien ettersom de orienterer seg i et bredt spenn av musikkutgivelse dekket gjennom øvrige ordninger.

Innspilling av komposisjonsmusikk fra Norge («Komposisjon»)

Det er repertoaret som er førende for hvilke prosjekter som prioriteres under dette formålet, tilskuddene går til innspilling av verk av både aktive samtidskomponister og døde komponister. Det legges vekt på dokumentasjonsbehov, og det gis normalt tilskudd til verk som er innspilt fra før. Prosjektene spenner fra soloinnspillinger og mindre kammerensembler, til større produksjoner med kor og/eller orkestre. Orkestermusikk gis høy prioritering innenfor denne kategorien.

Innspillingsprosjekter som dokumenterer utøvertradisjoner i Norge («Tradisjon»)

Tradisjonsområder representert er blant annet Østfold, Nordland, Breim, Hedmark, Gudbrandsdalen, Seljord, Røros, Trysil, Tinn og Hallingdal, samt flere prosjekter innenfor samisk musikktradisjon. Prosjekter med både soloutøvere, duoer, mindre grupper og spelemannslag ble prioritert. Prosjekter med fele og hardingfele er vanlig, men det var også en rekke vokalprosjekter blant innspillingene som fikk tilskudd. Det er gitt tilskudd også til dokumentasjonsprosjekter, til bearbeiding og formidling av arkivmateriale, men også til innsamling.

Tradisjonsmusikk fra den flerkulturelle scenen i Norge

I 2020 ble det kun gitt ett tilskudd i denne kategorien, mot fem i 2019.

Om søkerne

Flertallet av søkerne i 2020 var musikere, ensembler eller komponister, samt enkelte prosjektledere og etablerte plateselskap/utgivere:

Søkertype	Søknader	Tildelinger
Plateselskap	29	17 %
Musikere, komponister etc.	145	83 %
Sum	174	100 %

Aktuelle problemstillinger

Innspillingsfeltet utgjør en betydelig del av musikkbransjen og musikklivet. Mens publiseringsstøtte i Kulturfondet og innspillingsstøtte i Fond for lyd og bilde dekker hele sjangerbredden i musikk, kan det være behov for å se på formulering av formålene med de fire områdene som denne ordningen retter seg mot etter at de har vært omtrent uforandret i nesten 20 år. Spørsmål knyttet til ordningens innretning har over lengre tid vært diskutert både i utvalgene og i administrasjon. I tillegg til behovet for utvikling av ordningen vil det kunne være aktuelt med et større, eksternt gjennomført kunnskaps- eller utredningsarbeid knyttet til innspillingsfeltet generelt. Et større prosjekt i samarbeid med avdeling for kulturanalyse omkring musikkproduksjon som sådan settes i gang i 2021, det kan komme til å gi kunnskap som kan være relevant med tanke på innspillingsfeltet og framtidig innretning av denne og tilstøtende ordninger.

Perspektiver og muligheter i gjenoppbygging etter pandemien

Dette kapitlet gir en beskrivelse av status for Kulturrådets innsats i musikkfeltet ved inngangen til 2021 og noen perspektiver på utviklingsmuligheter på vei ut av pandemien. Det legger også fram noen perspektiver på behov og lengre utviklingstrekk i musikklivet der Kulturrådets tilskudd og ordninger spiller en rolle. Det vil peke på noen utviklingsmuligheter, og hvilken rolle tilskuddsordningene kan spille i krisen og i gjenoppbyggingen av feltet.

Rapporten gir et bilde av et musikkfelt i fortsatt aktivitet under pandemien med usikkerhet, men også med forventning om gjenåpning, ny aktivitet og utvikling når kunstnere, publikum og bransje kan møtes som før. Koronakrisen har slått ut ulikt for aktørene. Det er tap og inntektssvikt, med konkurser og frafall av aktører i feltet og bransjen. Situasjonen er mest kritisk for det frie feltet og bransjen, med sammensatt finansiering og en økonomi som hviler tungt på billettsalg og oppdrag. De profesjonelle kunstnerne og bransjegruppene har ikke, som de frivillige, andre yrker og inntekter å lene seg på. I et hardt slag for feltet er noen falt fra. Samtidig skapes det plass for nye initiativ, innovasjon og nye vilkår og konkurranse mellom arrangører, produksjonsapparat og andre bransjeaktører. De som organiserer og finansierer kunst og kultur har håp om at kunstnere, aktører og kompetanse ikke har flyktet fra musikkfeltet og bransjen permanent, men er klare og har økonomisk evne når grunnlaget igjen er til stede for levende musikk og ny virksomhet. Kulturoffentlighetene og felleskapet som gjenoppstår når publikum, kunstnere og produsenter står fritt til å møtes igjen vil gi nye kunstneriske og kulturelle erfaringer.

Nye utgangspunkt etter pandemien – mål om gjenoppbygging og utvikling mot et rikt musikkfelt

Ved inngangen til 2021 var det innført en ny runde med begrensninger på arrangementer samtidig som det var forventet at høy vaksinasjonsgrad i befolkningen skulle øke bevegelsesfriheten og åpne spillestedene på litt lengre sikt. Kulturfondet og tilskuddsordningene på musikk vil dermed kunne rette seg mot behovene og oppfylle sin rolle i oppbygging og utvikling av virksomhet i musikkfeltet.

I denne rapporten har vi beskrevet hvordan noen av tilskuddsordningene er blitt tilpasset under krisen, med utvidete søkemuligheter og muligheter for å omdisponere tilskudd når arrangementer og oppdrag har blitt utsatt eller avlyst. Ordningene skulle være til stede for kunstnere og aktører under selve krisen. Når arenaene igjen åpner må ordningene i stedet virke for oppbygging og utvikling av produksjon og framføring, musikkutgivelse og arrangørvirksomhet. Tilskuddsordningene på musikk er store og permanente finansieringsinstitutter som gir forutsigbarhet for de profesjonelle som produserer og formidler musikk i det frie feltet. Samtidig skal ordningene fortsatt være tilstrekkelig åpne for nye initiativ, stemmer og etableringer.

Konsertarrangører og festivaler – nøkler til oppbygging av musikkfeltet

Presset på økonomien til arrangører og festivaler vil fortsatt være stort og planleggingshorisonten uklar ved åpningen av arenaene. Analyseprosjektet for gjenoppbygging av kultursektoren i regi av Kulturrådet og Filminstituttet i 2021 vil forhåpentligvis gi svar på hvordan regjeringens økonomiske virkemidler, og arrangør- og festivalstøtten i Kulturrådet, har truffet arrangører og festivaler, og deres oppdragstakere.

Det forventes at arrangører og kunstnere står med svært ulike utgangspunkt. En del arrangører og institusjoner har akkumulert overskudd, mens andre mindre aktører har av ulike grunner falt utenfor ordninger og være lagt ned, eller har ikke hatt sikkerhet eller økonomi til å planlegge. En sentral oppgave for offentlige virkemidler framover vil bli å hindre frafall og flukt, og å stimulere til gjenoppbygging av arrangørvirksomhet. Det vil gjelde når arenaene åpner, men like viktig vil det bli det å styrke innsatsen inn i planleggingshorisonten mot 2022 og 2023.

Arrangørene og festivaler er som oppdragsgivere et sentrum og et nav for den store delen av kunstner- og bransj økonomien som er blitt hardest rammet – alle de som har oppdrag og salg i forbindelse med live. Arrangørenes sammenlagte salg- og tilskuddsmidler skaper etterspørsel etter kunstnere og produksjonsapparat, og danner økonomisk grunnlag for støttefunksjoner, rettigheter og vederlag. Det avgjørende for produksjon og formidling av musikk er at møtet mellom kunsten og publikum på åpne arenaer gjenoprettes og utvikles. Det store spennet av arrangører, fra frivillige til profesjonelle helårsarrangører, festivaler og Kulturhus, vil trenge stimulans, forutsigbarhet og utviklingsmuligheter for å gjenopprette og øke publikums tilgang til arenaene og kunstnerens formidling av sin musikkproduksjon. De frie arrangørene og festivalene har betydd og vil fortsette å bety svært mye for den geografiske fordelingen av konserttilbudet, særlig for kunst- og kulturfeltet regionalt på små steder og regionale sentra. Festivalene har vært sentrale i å presentere musikk fra utlandet på konsert i Norge.

Det store antallet konsertarrangører har ikke hatt den samme tilgangen til offentlige tilskudd som festivalene. De har dermed ikke hatt de samme mulighetene til å tiltrekke seg artister og musikere, kompetanse, ledere og produksjonsapparat. Kulturrådet har derfor prioritert tilskuddsordningen for konsertarrangørene i sine budsjetttrammer over en tiårsperiode for å innfri et potensiale for mer konsertproduksjon og mangfold av arrangører over hele Norge. Målet har vært etablering og langsiktig utvikling av flere helårsarrangører og faste spillesteder, og mer musikkprogrammering i de lokale og regionale kulturhusene. Samtidig vil ordningen fortsette å ivareta de frivillige og lokale arrangørene som er avgjørende for musikklivet i hele landet.

I en oppbyggings- og utviklingsfase vil det være avgjørende for hele musikkfeltet at arenaene for levende musikk kan gjenoppta og øke formidlingen og oppdragene for kunstnere og bransje. I rådets koronarapport står det at «*Rådet vil særlig peke på betydningen fondets arrangør-, festival- og arenaordninger har for å sikre at publikum over hele landet får tilgang til det som er skapt, at artister og kunstnere igjen får betalte oppdrag, og at arrangør- og formidlingskompetanse beholdes og utvikles*». Kulturrådet vil være til stede med de permanente tilskuddsordningene som tidligere, og vil vurdere rammene til disse. Det samme gjelder fordeling av stimuleringsmidler under pandemien som Kulturdepartementet har lagt til Kulturfondet. Utover å programmere bredt med høy kvalitet som i dag, er musikkutvalgene opptatt av å nå et større allment publikum og nye publikumsgrupper. Det er et mål å gi arrangørene flere muligheter til å skape interessante, inkluderende og utfordrende arenaer som er relevante for flere.

Kulturfondet står, med sitt vurderingssystem med fagutvalg og et sekretariat som følger sjangerfeltene over tid, i god posisjon til å følge og stimulere arrangørene i en oppbyggingsfase og innløse potensialer i feltet. Kulturrådets tilskuddsordninger for konsertarrangører og festivaler vil på denne måten være godt rigget ved eventuell økonomisk styrking. Potensialet ligger i å formidle kunstnerisk innhold, skape mer fellesskap og ytringsrom for aktører og publikum over større deler av landet.

Potensial for konsertproduksjonene

I 2020 er det gitt økte midler under pandemien til komposisjon, materialutvikling og til å utvikle konsertproduksjoner. Dette er i tråd med satsingen i Kulturrådets områdeplan for musikk og målet om å utvikle en større produksjonstilskuddsordning for musikk. Hensikten er å gi flere produksjoner og verk mulighet til mer gjennomarbeidet presentasjon og formidling, og dermed gjøre dem mer attraktive på flere konsertarenaer. Målet er å ivareta og stimulere den store variasjonen av musikkproduksjon på alt fra faste større scener til en underskog av små steder, prosjekter, utprøvinger i randsoner, samtidsmusikk, og skapende miljøer. Flere musikkproduksjoner kan bli formidlet bedre og få kraftigere nedslag og relevans i kulturoffentligheten.

Orkesterinstitusjoner, opera, og kommersielle produksjon på store scener og festivaler, har fast tilgang til forholdsmessig store ressurser til scenisk konsertproduksjon. Slike ressurser er ikke tilgjengelige i det frie feltet. Ved omleggingen av Rikskonserternes produksjonsmidler ble midler overført til turné- og arrangørstøtte i Kulturfondet, uten at det ble satt av mer midler til produksjon og komposisjon. Som del av rådets hovedsatsing på konsertproduksjoner fra 2020 er tilskuddsordningen for bestillingsverk og musikkproduksjon åpnet for å kunne søke om produksjonsmidler i tillegg til komposisjonshonorarene. Samlet sett kan produksjonene dermed bli mer attraktive for publikum og arrangørene, med rikere formidling, økt publikum og bedre inntektsgrunnlag.

Kulturrådet har økt avsetningen til bestillingsverk og musikkproduksjon gjennom flere år for å bygge opp større ordning for komposisjon og musikkproduksjon. Forskningsprogrammet «Skapende praksiser i musikk» er en del av satsningen. Det er omtalt under kunnskapsproduksjon nedenfor.

Gjenoppbygging med bærekraft

Kulturrådet vedtok i 2019 at tilskuddsordningene i Kulturfondet skal ha bestemmelser om redusert klima- og miljøbelastning. Områdeplanen for musikk uttrykker at «Musikklivets aktører må ha anledning til utfoldelse og organisering som reduserer utslipp og belastningen på økosystemene».

Det samlede utslippet fra virksomhet Kulturfondet finansierer gjennom musikkordningene er betydelig. Tilskuddsordningene for musikk skal stimulere til og gi mulighet for å finansiere bærekraftig organisering av virksomhet, transport og infrastruktur. Kulturrådet stiller miljø- og klimakrav til søknader gjennom retningslinjer for tilskuddsordninger, og dette er et ledd i å bidra til en profesjonelt og framtidsrettet organisering av virksomhet i musikklivet. I gjenoppbyggingen av musikkfeltet må ny virksomhet være bærekraftig for miljø og klima. Også de etablerte aktørene må få mulighet til å omstille sin virksomhet etter bærekraftsmålene, og til kunst- og kulturfeltets egne forventninger om å arbeide med redusert belastning på klima og økosystemer.

Betydningen av en profesjonell musikkbransje

Musikkbransjen bidrar til å profesjonalisere kunstneres virksomhet. Bransjen er viktig for å administrere, forhandle og forvalte rettigheter og interesser, gjøre musikken tilgjengelig for salg og distribusjon, og dermed øke inntekspotensialet. Et frafall av aktører og tap av kompetanse etter pandemien vil sette profesjonell produksjon og støtteapparat for kunstnerne og formidling tilbake. I oppbyggingsfasen etter koronakrisen kan Kulturfondet bidra til kunstnerne og arrangørenes økonomiske mulighet til å engasjere profesjonelt støtte- og produksjonsapparat på et høyt faglig nivå. Støtte til bransjen skapes på denne måten gjennom å styrke økonomien til kunstnere og arrangører. Det er også et mål at tilskuddsordningene for produksjon og formidling i Kulturfondet fungerer i samspill med Kulturrådets ordninger for kreativ næring som videreføres for å få fram gode modeller for forretningsdrift i bransjeleddene.

Mangfold, representativitet og ytringsrom

Musikkutvalgene vil fortsatt være særlig oppmerksomme på prosjekter og virksomhet som bidrar til bedre kjønnsfordeling og mangfold i artistidentitet i ulike musikkformer og sjangertradisjoner. Musikkutvalgene ønsker å ha oppmerksomhet på bredden av kvaliteter i musikkfeltet. Alle deler av samfunnet og kulturen må få representasjon blant de som produserer i feltet, og Kulturrådets vurderinger må ta hensyn til at forståelsen av kvalitet og verdier i musikken endres. En må være oppmerksom på systemiske egenskaper og terskler som kan ekskludere, og på betydningen tilgang til informasjon søkemuligheter har. Slik er det nedfelt i områdeplanen for musikk: «..en vil være oppmerksomme på feltets ytterpunkter, det som ofte blir sett på som marginalt og som kan være viktige motstemmer i en bred ytringskultur».

Ny strategi for rådet og ny områdeplan for musikk i 2021

På sammen måte som musikkutvalgene, har rådet gjennom 2020 vært opptatt av ytringsfrihet og ytringsrommene for kunsten, kunstnerne og publikum. Rådet skal vedta ny strategi for sitt arbeide i 2021. Etter dette skal musikkutvalgene revidere rådets områdeplan for musikk.

Kunnskapsbasert forvaltning, evaluering og utredning

Utredninger om musikkfeltet, meldinger til Stortinget, og evaluering av tilskuddsordninger gir viktig kunnskap for forvaltning av midler, vurdering av søknader, og grunnlag for videre utvikling av tilskuddsordningene. Kulturrådet har gjennomført en rekke utredninger om musikkfeltet i siden år 2000. Følgende prosjekter er initiert i 2020:

Skapende praksiser i musikk – et forskningsprogram 2021-2023

Tilskuddsordningene for komposisjon og produksjon og for musikere og ensembler er sjangeråpne, men musikkutvalgene ser at det er behov for å rette ordningene enda bedre inn mot de ulike måtene å komponere og skape musikk på – de skapende praksisene. I det frie feltet arbeider musikere og komponister med et stadig mer mangfoldig tilfang av sjangre og arbeidsmetoder. Musikere trekker inn elementer fra ulike sjangre og tradisjoner i musikken, og publikum har tilgang til en mye bredere og dypere kjennskap til musikalske uttrykk. Særlig har de digitale plattformene for produksjon og framføring endret arbeidsmåtene, der musikalsk materiale kan genereres og utprøves på digitale arbeidsstasjoner, og transformeres i samspill, i studio eller på scenen under konsertframføring.

Musikkutvalget for komposisjon, produksjon og andre musikktiltak har derfor tatt initiativ til et forskningsprogram om komposisjon og produksjon i musikkfeltet – *Skapende praksiser i musikk*. Det skal ledes av Kulturrådets avdeling for kunnskapsproduksjon, statistikk og analyse. Forskningsprogrammet skal bidra til kunnskap om hvordan og innenfor hvilke kontekster musikk i dag komponeres, skapes og produseres. Dette innebærer undersøkelser av blant annet begrepsforståelser, metoder, kompetanser, arbeidsformer, arbeidsbetingelser og utviklingstrekk både innenfor og på tvers av områder og fagtradisjoner innen musikken. Det er et mål å vise bredden og mangfoldet i kunstneriske prosesser i komposisjon, utøvelse og musikkproduksjon, de skapende praksisene hos samtidens komponister, låtskrivere, utøvere, folkemusikere, improvisasjonsmusikere, kuratorer, produsenter, DJ-er, med flere. Forskingen skal bidra med kunnskap som er relevant for både kulturforvaltningen og kulturpolitikkutforming, for aktører i musikkfeltet, og for forskning og utdanning. Programmet er en del av Norsk kulturfonds forskningsinnsats for langsiktig og grunnleggende kunnskapsdannelse om kultursektoren.

Evaluering av festivalstøtte i Kulturrådet

Da festivalene i knutepunktordningen ble overført til Norsk kulturfond i 2016 og nye retningslinjer for tilskudd til musikkfestivaler ble revidert, var det forutsatt at tilskuddsordningene for festivaler i Kulturrådet skulle evalueres. Musikkfestivalordningen har ikke tidligere vært evaluert ut over løpende vurderinger og justeringer fra administrasjon og utvalg. En ekstern, systematisk vurdering var ønsket bl.a. for å få en helhetlig gjennomgang av ordningen og en vurdering av måloppnåelsen og effekt av tilskuddene. Ny kunnskap skal gi grunnlag for tilpasninger i ordningens innretning og fremtidige forvaltningsmessige og kulturpolitiske prioriteringer. Funnene skal gi relevant kunnskap for utvalg og råd, fagadministrasjonen i Kulturrådet, bevilgende myndigheter, festivalfeltet, kultursektoren og publikum. Evalueringen er utlyst og vil bli satt i gang i 2021 med ferdigstilling i 2023.

Nye kunnskapsbehov

Innspilt og utgitt musikk: I tillegg til utredningen om nye trender og former i produksjon og formidling, er bransjestrukturene i musikk i endring sammen med de nye betingelsene for innspilt musikk, strømming, nye publiseringsformer, formidling og distribusjon. Musikkutvalget for innspilling og publisering av musikk vil se nærmere på hvordan tilskuddsordningene kan tilpasses og utvikles for å fortsette å bidra til å stimulere produksjon og utgivelse av musikk bredt. Innspilling og utgivelse av musikk har opplagt blitt lettere med demokratiseringen av digitale produksjonsplattformer, mens formidling, markedsføring og inntekter av salg og strømming er mer kompleks, og antagelig utfordrende for flertallet av kunstnere og produsenter av musikk. Kulturrådet vil framover vurdere behovet for et utredningsarbeid rettet mot noen av disse endringene.

Behov for en ny samlet kartlegging av virkemidler for det frie feltet i musikk?

Tiltak og ordninger som er satt i gang under pandemien har blant annet vist hvor stort og sammensatt det frie musikkfeltet er. Erfaringene og undersøkelser om musikkfeltet under pandemien, med regjeringens kompensasjons- og stimuleringsordninger, og med Kulturrådets tilpasning og økte avsetninger, vil gi kunnskap og vise fram utfordringer og muligheter. Stortingsmeldingen om tilskuddsmulighetene for det frie feltet og den rytmiske musikk – *Samspill – et løft for rytmisk musikk*, St.meld. nr.21 (2007-2008) ga oversikt over det frie feltet og førte til flere endringer i tilskuddsordninger og omfordeling av midler og etableringer. Etter nær 15 år med utvikling i feltet kan det være behov for en ny utredning om det frie musikkfeltet og sammensetning av virkemidler i kulturpolitikken for musikk.

Utredninger og evalueringer på musikkområdet fra Kulturrådet.

Pågående prosjekter

- **Skapende praksiser i musikk.** *Forskningsprogram* som skal bidra til kunnskap om hvordan og innenfor hvilke kontekster musikk i dag komponeres, skapes og produseres. Igangsett vinteren 2021. 12 prosjekter fikk tilskudd våren 2021. Prosjektoppstart høsten 2021. Se programnotat og utlysning [her](#).
- **Evaluering av festivalordningene.** *Evaluering* som skal gjennomgå Kulturrådets virkemidler for festivalene på kunstområdene musikk, scenekunst, litteratur, visuell kunst og tverrfaglige uttrykk.

Ferdigstilte publikasjoner og rapporter

- Hanne Holden Halmrast, Jon Martin Sjøvold, Tiril Salhus Røed, Lars Ivar Slemdal og Peder Laumb Stampe (2020): *Kunst i tall 2019. Inntekter fra musikk, litteratur, visuell kunst og scenekunst*.
- Bård Kleppe, Ola K. Berge og Sigbjørn Hjelmbrekke (2019): *Engasjement og arrangement. Ei bok om konsertar og konsertarrangering*.
- Ole Marius Hylland og Heidi Stavrum (red.) (2016): *En ny kirkelyd? Grunntoner i den norske kirkemusikken på 2000-tallet*.
- Stine Meltevik og Marthe Rosenvinge Ervik (2014): Syng ut! Evaluering av korforbundets støtteordning Aktivitetsmidler for kor.
- Kim Forss, Zozan Kaya, Stein-Erik Kruse, Hege Myrlund Larsen (2012): Kunnskap och lärande för musikbranschen. En evaluering av Norsk kulturråds stöd till regionala nätverk för kompetensutveckling inom rytmisk musik.
- Mie Berg Simonsen (2010): Profesjonalisering av kor. Evaluering av en forsøksordning.
- Jørgen Langdalen (2008): Musikkliv og musikkpolitikk. En utredning om musikkensembelene i Norge.
- Astrid Kvalbein og Anne Lorentzen (red.) (2008): Musikk og kjønn – i utakt?
- Jostein Gripsrud (red. 2005): Populærmusikken i kulturpolitikken.